

Regeringens proposition

2007/08:36

Genomförande av ekodesigndirektivet

Prop.
2007/08:36

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 1 november 2007

Fredrik Reinfeldt

Andreas Carlgren
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås bl.a. en ny lag, benämnd lag om ekodesign. Med denna lag avses EG:s s.k. ekodesigndirektiv bli genomfört i svensk rätt. Lagförslaget föreslås träda i kraft den 1 april 2008.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	4
2	Lagtext.....	5
2.1	Förslag till lag om ekodesign	5
2.2	Förslag till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar	9
2.3	Förslag till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör	10
3	Ärendet och dess beredning.....	11
4	Bakgrund	11
4.1	Hållbar konsumtion och produktion.....	11
4.2	EU:s inre marknad	12
4.3	Bedömning av överensstämmelse	13
4.4	Europeiska standarder	14
4.5	Ekodesigndirektivet	14
5	Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55EG (Ekodesigndirektivet).....	15
6	En ny lag om ekodesign.....	26
7	Konsekvensanalys	28
7.1	Samhällsekonomiska konsekvenser	28
7.2	Konsekvenser för myndigheterna	28
7.2.1	Genomförandeåtgärder och föreskrifter	29
7.2.2	Löpande ärendehantering	30
7.2.3	Resursbehov	30
7.3	Konsekvenser för företagen	31
7.4	Övriga konsekvenser	33
8	Författningskommentar.....	34
8.1	Förslaget till lag om ekodesign	34
8.2	Förslaget till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar	45
8.3	Förslaget till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör.....	46
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG	47
Bilaga 2	Departementetspromemorians lagförslag	77
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	82
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag.....	83
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	89

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 november 2007.	93
Rättsdatablad.....	94

Prop. 2007/08:36

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ekodesign,
2. lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar,
3. lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ekodesign

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte

1 § Denna lag syftar till att främja en effektiv energianvändning och en låg miljöpåverkan av energianvändande produkter och energianvändande delar av sådana produkter genom att miljöaspekter integreras i produkt-designen för att förbättra produktens eller delens miljöprestanda under hela dess livscykel (ekodesign).

Definitioner

2 § Med en energianvändande produkt och en energianvändande del avses en produkt respektive en del som omfattas av en föreskrift enligt 4 § första stycket.

3 § Med en representant avses en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom Europeiska gemenskapen och som av en tillverkare fått skriftlig fullmakt att handla på dennes vägnar i fråga om samtliga eller vissa av förpliktelserna och formaliteterna i denna lag.

Med en importör avses en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom Europeiska gemenskapen och som inom sin näringsverksamhet släpper ut en produkt från tredjeland på gemenskapens marknad.

Lagens omfattning

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka typer av produkter och delar som ska omfattas av lagens bestämmelser. Sådana föreskrifter får bara avse produkter och delar som varit föremål för genomförandeåtgärder enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55/EG.

Föreskrifter enligt första stycket får inte avse produkter eller delar som är avsedda att stadigvarande ingå i byggnadsverk och som omfattas av bestämmelserna i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att miljöaspekter ska integreras i produkt-designen beträffande energianvändande produkter och energianvändande delar i syfte att förbättra produktens eller delens miljöprestanda under hela dess livscykel.

Tillverkares ansvar

6 § En energianvändande produkt eller en energianvändande del får släppas ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen endast om den uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 §.

Innan en energianvändande produkt eller en energianvändande del släpps ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen ska tillverkaren eller dennes representant se till att det görs en bedömning av om produkten eller delen överensstämmer med de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § (bedömning av överensstämmelse).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur denna bedömning av överensstämmelse ska gå till.

7 § Innan en energianvändande produkt eller en energianvändande del släpps ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen ska

a) en försäkran utfärdas av produktens eller delens tillverkare eller dennes representant om att produkten eller delen överensstämmer med de krav som anges i de föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § (försäkran om överensstämmelse), och

b) produkten eller delen förses med CE-märkning.

Tillverkaren eller dennes representant svarar för att produkten eller delen uppfyller kraven enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om de upplysningar som ska lämnas i en försäkran om överensstämmelse.

8 § En energianvändande produkt eller del får CE-märkas endast om den uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om CE-märkning av energianvändande produkter och delar.

För CE-märkning gäller vidare bestämmelserna i lagen (1992:1534) om CE-märkning.

9 § En försäkran om överensstämmelse och den dokumentation som legat till grund för bedömningen av överensstämmelse ska finnas till-

gänglig hos tillverkaren eller dennes representant tills tio år har förflutit sedan den sista energianvändande produkten tillverkades. Prop. 2007/08:36

På begäran av en tillsynsmyndighet ska tillverkaren eller dennes representant ställa dokumentationen enligt första stycket till myndighetens förfogande inom tio dagar från det att begäran har mottagits av tillverkaren eller dennes representant. Denna skyldighet gäller gentemot alla tillsynsmyndigheter i Europeiska unionens medlemsstater.

Informationsskyldighet

10 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en tillverkare av en energianvändande produkt eller del eller dennes representant ska, på det sätt som denne anser lämpligt, se till att konsumenter får

a) den information som är nödvändig för att kunna använda produkten eller delen energieffektivt och med låg miljöpåverkan, och

b) information om dels alla miljöaspekter som är knutna till produkten eller delen under dess livscykel, dels fördelarna med ekodesign, om så krävs i den relevanta genomförandeåtgärden.

Importörers ansvar

11 § Om tillverkaren inte är etablerad inom Europeiska gemenskapen och inte har någon representant inom gemenskapen svarar en energianvändande produkts eller energianvändande dels importör för de skyldigheter som enligt denna lag åvilar tillverkaren eller dennes representant.

Om det i ett fall som anges i första stycket saknas importör åvilar dessa skyldigheter varje fysisk eller juridisk person som släpper ut en energianvändande produkt eller del på gemenskapens marknad eller tar den i bruk inom gemenskapen.

Demonstration på mässor och liknande

12 § Energianvändande produkter eller delar får demonstreras på handelsmässor, utställningar, demonstrationer och liknande även om kraven i 5–8 och 10 §§, i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5, 6, 8 och 10 §§ och i verkställighetsföreskrifter enligt 7 § inte har uppfyllts. Detta gäller dock bara under förutsättning att det synligt anges att produkten eller delen inte kommer att släppas ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen förrän kraven har uppfyllts.

Tillsyn

13 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska se till att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detta gäller dock bara i den utsträck-

ning som det inte finns relevanta bestämmelser om tillsyn i någon annan författning. Prop. 2007/08:36

14 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

15 § Ett föreläggande enligt 14 § får avse att en tillverkare, dennes representant eller den person som avses i 11 § ska tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande gäller omedelbart.

16 § För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som tillsynen avser, dock inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna det biträde som behövs för tillsynen.

Kostnader för provtagning

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en tillverkare av energi-användande produkter och delar eller dennes representant att ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prov. Sådana föreskrifter får dock bara avse fall då produkten eller delen visat sig inte uppfylla de krav som gäller enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Överklagande

18 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt 14 och 15 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Ett föreläggande angående en tillverkares eller dennes representants skyldigheter enligt 9 § andra stycket får dock inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

2.2 Förslag till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

Härigenom föreskrivs att lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande elektriska kylskåp och frysar som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

2.3 Förslag till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande förkopplingsdon till lysrör som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55/EG (ekodesign-direktivet) antogs den 6 juli 2005. Direktivet bifogas som *bilaga 1*.

Inom Regeringskansliet tillsattes under 2006 en arbetsgrupp som utredde genomförandet av direktivet i svensk lagstiftning, och som presenterade ett förslag till ramlag i departementspromemorian En lag om ekodesign (Ds 2007:15). Promemorians lagförslag bifogas som *bilaga 2*.

Förslaget har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bifogas som *bilaga 3*.

En sammanfattning av remissinstansernas synpunkter finns tillgänglig i Regeringskansliet (Dnr N2007/4913/E).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 4 oktober 2007 att inhämta Lagrådets yttrande över de förslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådets synpunkter har i allt väsentligt följts av regeringen. Lagrådets synpunkter behandlas vid respektive paragraf i författningskommentaren. Dessutom har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

4 Bakgrund

4.1 Hållbar konsumtion och produktion

Principen om en hållbar utveckling introducerades av Brundtland-kommissionen 1987, som definierade principen som "en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov". Vid FN-konferensen om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992 vann begreppet allmänt erkännande som en central utgångspunkt för den framtida samhällsutvecklingen. Där betonades att utvecklingen måste vara hållbar inte bara ekologiskt (dvs. i fråga om miljö och naturresurser) utan också socialt och ekonomiskt. Principen har därefter vunnit allt större genomslag i det nationella och internationella miljöarbetet. I och med Amsterdamfördraget år 1997 är principen ett av målen för EU.

En stor del av dagens miljöproblem beror på de sätt på vilka vi producerar och konsumerar produkter. Den negativa påverkan på miljö, hälsa och sociala förhållanden från konsumtion av varor härrör från utsläpp av ämnen vid såväl produktion som användning och slutligt omhändertagande av produkterna. Även effektiviteten i produktionsprocesserna och i användningen påverkar naturligtvis utsläppsbilden.

En viktig strävan är därför bl.a. att öka energieffektiviteten vid produktion och användning av produkter som använder energi. Inom EU har hittills tre direktiv antagits i syfte att öka energieffektiviteten vid användning av produkter.

Det första är rådets direktiv 92/42/EEG av den 21 maj 1992 om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasförmigt bränsle. Direktivet har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk samt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasförmigt bränsle, BFS 1997:58. Enligt lagstiftningen skall byggnadsverk som uppförs eller ändras, under förutsättning av normalt underhåll och under en ekonomiskt rimlig livslängd, uppfylla ett antal väsentliga tekniska egenskapskrav, däribland energihushållning och värmeisolering.

Det andra är Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG av den 3 september 1996 om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar (även i kombination) för hushållsbruk. Direktivet har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar, förordningen (1998:110) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar och Statens energimyndighets föreskrifter, STEMFS 2005:13. I lagstiftningen fastställs en högsta tillåtna elförbrukning för kylskåp och frysar.

Det tredje direktivet är Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/55/EG av den 18 september 2000 om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör. Direktivet har genomförts i svensk lagstiftning genom lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör och förordningen (2001:1254) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör samt Elsäkerhetsverkets föreskrifter, Elsäk-FS 2002:1. Enligt lagstiftningen gäller en maximal tillförd effekt för olika kategorier av förkopplingsdon.

Dessa tre direktiv är vart och ett inriktat på en specifik produkt. De syftar inte bara till ökad energieffektivitet utan också, och kanske främst, till att harmonisera medlemsstaternas lagstiftning på detta område. Emellertid förekommer det ett stort antal produkter som använder energi. Inom de olika medlemsstaterna har det med tiden införts krav på energieffektivitet gällande en mängd olika produkter. De nationella regleringarna har också utvidgats till att även avse krav på låg miljöpåverkan från många produkter. Då dessa krav inte är harmoniserade uppstår handelshinder och därmed hotas den fria rörligheten av dessa varor inom EU.

4.2 EU:s inre marknad

Det primära syftet med tillskapandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG) genom Romfördraget, som ingicks 1957, kan sägas vara att upprätta en gemensam marknad för medlemsstaterna. Detta arbete intensifierades från mitten av 1980-talet då också begreppet ”den inre marknaden” introducerades. En av förutsättningarna för en fungerande inre marknad är att det råder fri rörlighet för varor på denna marknad. Att

se till att medlemsstaternas krav inte skiljer sig åt, genom harmonisering av kraven, är ett av de viktigaste sätten att garantera fri rörlighet. Detta har också skett genom att man har antagit en rad direktiv om sådana krav. Dessa krav har huvudsakligen gällt olika typer av tekniska krav på en rad produkter.

4.3 Bedömning av överensstämmelse

Sedan mitten av 1980-talet sker sådan harmonisering huvudsakligen enligt den s.k. nya metoden. Den innebär att man avstår från detaljreglering och i stället tillämpar en öppnare reglering, där tillämpningen av standarder spelar en viktig roll.

De grundläggande principerna för den nya metoden för teknisk harmonisering är fastlagda i rådets resolution av den 7 maj 1985 om en ny metod för teknisk harmonisering och standarder och för hänvisningar till harmoniserade europeiska standarder. Dessa principer innebär att man i ett direktiv endast har en övergripande reglering, där de grundläggande säkerhetskraven för produkten bestäms, men att de närmare tekniska kraven kan specificeras i harmoniserade standarder.

Direktiv som grundar sig på den nya metoden är utformade för att säkerställa fri rörlighet för produkter som uppfyller den skyddsnivå som föreskrivs i tillämpliga direktiv. I ett sådant direktiv föreskrivs därför att medlemsstaterna inte får förbjuda, begränsa eller hindra att produkter som uppfyller denna skyddsnivå släpps ut på marknaden eller tas i bruk.

Begreppet "bedömning av överensstämmelse" innebär att en kontroll görs huruvida en produkt överensstämmer med de krav som gäller för produkten. De grundläggande bestämmelserna om hur detta skall gå till finns i rådets beslut 93/465/EEG av den 22 juli 1993 om moduler för olika stadier i förfaranden vid bedömning av överensstämmelse, det s.k. modulbeslutet. I detta specificeras och definieras på vilka sätt och med hur stor inblandning ett s.k. anmält organ, dvs. ett tekniskt kontrollorgan, skall delta i bedömningen av produktens överensstämmelse med de ställda kraven. Modulerna spänner från tillverkarens egen försäkran om överensstämmelse (modul A), till kontroll av varje enskilt exemplar som tillverkas, då det anmälda organet provar produkten och utfärdar ett certifikat som bevis på produktens överensstämmelse med ställda krav (modul G).

I varje direktiv enligt den nya metoden anges hur kontrollen för bedömning av överensstämmelse med gällande krav skall gå till för de aktuella produkterna.

Enligt ekodesigndirektivet ska produkter omfattade av genomförandeåtgärder förses med CE-märkning och försäkran om överensstämmelse. Ekodesigndirektivet ger möjligheten att anta direktiv, genomförandeåtgärder, som är utformade i enlighet med den nya metoden. Detta kommer att göras enligt ett kommittologiförfarande. Förfaranden för bedömning av överensstämmelse kommer därför att anges i genomförandeåtgärdena.

Det bör i detta sammanhang nämnas att det för närvarande pågår en översyn av den s.k. nya metoden. Denna översyn är främst inriktad på att stärka dels bestämmelserna om marknadskontroll, dels kraven på utbyte

4.4 Europeiska standarder

Europeiska standarder utarbetas av de europeiska standardiseringsorganen. I dessa är de nationella standardiseringsorganen medlemmar och beslut om standarder fattas genom omröstning. De nationella organen skall iaktta de grundläggande principerna för standardisering, dvs. öppna processer med en möjlighet för alla intressenter att medverka, såsom företag, myndigheter och organisationer samt remissbehandling före omröstning m.m.

Europeiska kommissionen kan enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter, efter hörande av medlemsstaterna, ge de europeiska standardiseringsorganen i uppdrag (mandat) att utarbeta en europeisk standard på ett visst område. När standarden föreligger kan kommissionen publicera en hänvisning till denna i Europeiska unionens officiella tidning (EUT). Genom denna publicering får standarden en rättslig verkan, den blir "harmoniserad". Tillämpningen av standarden förblir frivillig, men en produkt som uppfyller kraven i en sådan standard förutsätts uppfylla tvingande krav i de direktiv och genomförandeåtgärder som hänvisar till densamma. Medlemsstaterna kan, genom s.k. formell invändning, anföra att en befintlig eller blivande "harmoniserad" standard inte kan ge en sådan presumtion. Sådana ifrågasättanden behandlas i den s.k. ständiga kommittén, som inrättats enligt det nämnda direktivet och som skall avge ett yttrande, varefter kommissionen kan besluta om det skall finnas en hänvisning till standarden i EUT. Förfarandet innebär inte att standarden undanröjs, men däremot att hänvisningen i EUT kan komma att upphöra.

Tillbakadragande eller ändring av en hänvisning i EUT åtföljs normalt av ett nytt mandat till de europeiska standardiseringsorganen att utarbeta en ny standard.

Enligt ekodesigndirektivet förutsätts att produkter för vilka harmoniserade standarder har tillämpats överensstämmer med de krav som ställs i tillämpliga genomförandeåtgärder som antas under direktivet.

4.5 Ekodesigndirektivet

Som har nämnts i avsnitt 4.1 har medlemsstaterna beträffande ett betydande antal energianvändande produkter antagit krav på energi-effektivitet och låg påverkan på miljön. Eftersom dessa krav inte är harmoniserade har detta, som också nämnts, lett till att de börjat bli ett handelshinder och därmed till ett hot mot den fria rörligheten för dessa varor på den inre marknaden.

Detta är bakgrunden till att det s.k. ekodesigndirektivet har antagits. Direktivet antogs enligt artikel 95 i EG-fördraget, vilket innebär att dess primära syfte är att harmonisera relevanta bestämmelser på det aktuella området för att upprätta den inre marknaden och få denna att fungera. Ett

viktigt syfte med direktivet är självfallet också att öka energieffektiviteten och minska miljöpåverkan vid produktion och användning av produkter som använder energi.

Prop. 2007/08:36

Direktivet beskrivs närmare i avsnitt 5.

5 Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55EG (Ekodesign-direktivet)

I ingressen till direktivet anges, på sedvanligt sätt, skälen för att direktivet har antagits.

Bland dessa skäl bör bl.a. följande punkter uppmärksammas.

De olika medlemsstaternas lagar och administrativa bestämmelser om ekodesign för energikrävande produkter skiljer sig åt på ett sådant sätt att de kan skapa handelshinder och en snedvriden konkurrens i gemenskapen. Detta har en direkt inverkan på upprättandet av den inre marknaden och hur den fungerar. Det enda sättet att förebygga sådana handelshinder och illojal konkurrens är att harmonisera de nationella lagarna genom ett direktiv.

Vid utarbetandet av ett sådant direktiv bör en rad omständigheter uppmärksammas enligt följande.

Energianvändande produkter står för en stor del av användningen av naturresurser och energi i gemenskapen och de medför också en rad andra viktiga miljöpåverkningar. För att gynna en hållbar utveckling bör därför ständiga minskningar av dessa produkters övergripande miljöpåverkan uppmuntras.

Ekodesign för produkter intar en central plats i gemenskapsstrategin för en integrerad produktpolicy. Detta är en förebyggande strategi som syftar till att optimera produkternas miljöprestanda och samtidigt bevara deras användningskvalitet.

Ökad energieffektivitet anses vara en avgörande förutsättning för att utsläppsmålen för växthusgaser i gemenskapen ska uppnås. Efterfrågan på elektricitet är den kategori av slutanvändning av energi som växer snabbast, och energibesparingar inom detta område kan därför bidra till att minska importberoendet av energi.

Åtgärder bör vidtas redan under den energianvändande produktens designfas, eftersom det är då den förorening som produkten vållar under sin livscykel bestäms och större delen av kostnaderna uppstår.

För att maximera miljövinster av förbättrad design kan det komma att visa sig nödvändigt att konsumenterna informeras om energianvändande produkters miljömässiga egenskaper och miljöprestanda och att de får råd om hur de ska använda produkten på ett miljövänligt sätt.

Det kan också vara nödvändigt och berättigat att upprätta specifika kvantifierade krav på ekodesign för vissa produkter eller miljöaspekter hos dessa, för att kunna garantera att deras påverkan på miljön blir så liten som möjligt. Generellt bör energianvändande produkters energianvändning i s.k. standby- eller frånläge minskas till den miniminivå som krävs för att produkterna skall fungera.

Direktivet är i korthet uppbyggt på följande sätt. Efter angivande av direktivets syfte och tillämpningsområde samt definitioner kommer den grundläggande regeln att berörda produkter får släppas ut på marknaden eller tas i bruk endast om de uppfyller de krav som gäller för produkten och de är CE-märkta. Vidare föreskrivs att innan en produkt släpps ut på marknaden eller tas i bruk skall en bedömning göras av produktens överensstämmelse med gällande krav. Produkten skall också förses dels med en försäkran om att produkten överensstämmer med gällande krav, dels med CE-märkning.

I direktivet nämns inga specifika energianvändande produkter som skall omfattas av direktivets bestämmelser. Förklaringen till detta framgår av artikel 15. Där föreskrivs nämligen att om en specifik energianvändande produkt uppfyller vissa kriterier skall kommissionen anta genomförandeåtgärder avseende den produkten på visst angivet sätt. I dessa genomförandeåtgärder skall krav på ekodesign för produkten ställas upp. Dessa krav kommer att vara betydligt mer omfattande och preciserade än de tämligen allmänt hållna kraven som uppställs i själva ekodesigndirektivet.

Denna konstruktion innebär att ekodesigndirektivet är ett s.k. ramdirektiv, som endast uppställer de grundläggande kraven. De mer ingående och detaljerade kraven på en specifik produkt kommer, som nämnts, att anges i de genomförandeåtgärder som kommissionen antar enligt artikel 15.

Då direktivet antogs hade, som nämnts i avsnitt 4.1, redan tre direktiv om krav på energieffektivitet hos vissa produkter antagits. Enligt artikel 21 skall dessa tre direktiv anses som genomförandeåtgärder enligt artikel 15 i ekodesigndirektivet beträffande dessa produkter. Detta innebär att dessa produkter, dvs. värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle, elektriska kylskåp och frysar samt förkopplingsdon till lysrör, hamnar under ekodesigndirektivets bestämmelser.

Ekodesigndirektivet avses bli genomfört genom den föreslagna lagen om ekodesign. När kommissionen antar genomförandeåtgärder enligt artikel 15 beträffande en viss produkt kommer bestämmelserna i dessa åtgärder att genomföras genom regeringsförfordningar och myndighetsföreskrifter.

I det följande anges vid varje artikel hur den avses bli genomförd i svensk rätt i det lagförslag som regeringen nu lägger fram.

Artikel 1

Artikeln anger ekodesigndirektivets syfte och tillämpningsområde. Direktivets syfte är att garantera fri rörlighet för energianvändande produkter inom den inre marknaden. Syftet uppnås genom att det i

direktivet upprättas en ram för fastställande av gemenskapens krav på ekodesign för energianvändande produkter.

Vidare anges att direktivet gör det möjligt att fastställa krav som energianvändande produkter som omfattas av genomförandeåtgärder skall uppfylla för att få släppas ut på marknaden eller tas i bruk. Denna möjlighet bidrar till en hållbar utveckling genom ökad energieffektivitet och högre miljöskyddsnivå hos sådana produkter, samtidigt som försörjningstryggheten avseende energi ökar.

Dessa krav kommer bara att omfatta energianvändande produkter som omfattas av genomförandeåtgärder. Som framgår av artikel 15 skall nämligen kommissionen anta genomförandeåtgärder beträffande specifika produkter som uppfyller vissa villkor. I dessa genomförandeåtgärder kommer omfattande och preciserade krav på produkten att fastställas. Dessa krav måste naturligtvis hålla sig inom den ram som anges i direktivet. När genomförandeåtgärderna har antagits ska de genomföras i medlemsstaternas lagstiftning.

Direktivet ska inte tillämpas på transportmedel för personer eller varor.

Direktivet och de genomförandeåtgärder det föranleder ska inte heller påverka gemenskapslagstiftningen om avfallshantering och om kemikalier, inklusive gemenskapslagstiftning om fluorerade växthusgaser.

Artikel 2

Artikeln innehåller definitioner.

Begreppet ekodesign har en central betydelse i direktivet. Det bör redan här beskrivas närmare utifrån ett antal definitioner i artikel 2.

Själva begreppet ekodesign definieras i artikel 2.23 som ”integrering av miljöaspekter i produktdesignen i syfte att förbättra den energianvändande produktens miljöprestanda under hela dess livscykel.” Detta innebär att man inte bara skall beakta produktens miljöprestanda då den används utan även produktens miljöpåverkan under tillverkningskedet och då den inte längre skall användas. Detta framgår närmare av definitionen i artikel 2.13 av begreppet livscykel, som definieras som ”de på varandra följande och sammanhängande stadier som en energianvändande produkt genomgår från och med användning av råvaror till och med slutligt omhändertagande”.

Det skall alltså ske en förbättring av ”en energianvändande produkts miljöprestanda” under hela dess livscykel. Det citerade begreppet definieras i artikel 2.21 som ”resultatet av tillverkarens hantering av den energianvändande produktens miljöaspekter, så som det avspeglas i dess tekniska dokumentation”. I artikel 2.22 definieras dessutom begreppet ”förbättring av miljöprestanda” som ”förfarandet att förbättra en energianvändande produkts miljöprestanda under flera generationer, men inte nödvändigtvis alla produktens miljöaspekter samtidigt”. Vidare definieras begreppet ”miljöaspekt” i artikel 2.11 som ”ett element eller en funktion hos en energianvändande produkt som kan påverka miljön under produktens livscykel”. Slutligen definieras begreppet ”produkt-design” i artikel 2.10 som ”de olika processer som omvandlar de juridiska, tekniska, säkerhetsmässiga, funktionella, marknadsmässiga

eller andra krav som en energianvändande produkt skall uppfylla till den tekniska specifikationen för produkten”.

Kort uttryckt kan man alltså säga att det krav som ligger i begreppet ”ekodesign” innebär att tillverkaren av en produkt skall, vid den tekniska utformningen av produkten, även beakta alla faktorer knutna till produkten som kan påverka miljön. Det gäller inte bara påverkan då produkten används utan också påverkan då den tillverkas, inklusive användning av råvaror, och påverkan då den skall slutligt omhändertas.

Syftet med detta krav på tillverkaren är att de nämnda faktorernas negativa miljöpåverkan skall minska under flera generationer. Detta behöver dock inte ske parallellt med samtliga berörda faktorer.

Artikel 3

Punkten 1

Medlemsstaterna skall se till att energianvändande produkter som omfattas av genomförandeåtgärder får släppas ut på marknaden och/eller tas i bruk endast om de överensstämmer med de krav som ställs i de aktuella genomförandeåtgärderna och är försedda med CE-märkning enligt artikel 5.

Denna grundläggande bestämmelse utom såvitt avser kravet på CE-märkning genomförs genom 6 § första stycket lagen om ekodesign. Bestämmelsen om CE-märkning genomförs genom 7 § första stycket punkten b lagen om ekodesign.

Punkten 2

Medlemsstaterna skall utse myndigheter med ansvar för marknadsövervakning.

Bestämmelsen genomförs genom 12 § lagen om ekodesign där regeringen bemyndigas att utse tillsynsmyndigheter beträffande föreskrifterna i lagen om ekodesign och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

I denna punkt anges också att tillsynsmyndigheterna skall ha sådana befogenheter att de kan vidta de åtgärder som krävs för att de skall kunna uppfylla sina skyldigheter enligt direktivet. Där anges också specifika befogenheter som myndigheterna skall ha. Dessa bestämmelser genomförs genom 13–16 §§ lagen om ekodesign.

Slutligen anges i denna punkt att myndigheternas arbetsuppgifter, befogenheter och organisationsstruktur skall fastställas av medlemsstaterna. Detta sker i myndigheternas instruktioner, som bestäms av regeringen. Därmed är även denna bestämmelse genomförd i svensk rätt.

Punkten 3

Medlemsstaterna skall hålla kommissionen informerad om resultatet av marknadsövervakningen. Den uppgiften bör ligga på respektive tillsynsmyndighet och regleras i förordning.

Punkten 4

Medlemsstaterna skall se till att konsumenter och andra berörda parter kan lämna kommentarer till berörda myndigheter om produkternas

överensstämmelse. Denna möjlighet finns redan i svensk rätt enligt den grundläggande principen om myndigheternas serviceskyldighet som finns närmare reglerad i 5 § förvaltningslagen (1986:223). Prop. 2007/08:36

Artikel 4

I direktivet uppställs och i kommande genomförandeåtgärder kommer att uppställas ett antal krav för att en produkt skall få släppas ut på marknaden eller tas i bruk. Ansvaret för att dessa krav är uppfyllda åvilar produktens tillverkare eller dennes representant.

I förevarande artikel föreskrivs att för det fall tillverkaren inte är etablerad inom gemenskapen och inte har någon representant inom gemenskapen, detta ansvar åvilar importören av produkten.

Bestämmelsen genomförs genom 10 § första stycket lagen om ekodesign.

Artikel 5

Punkten 1

Innan en energianvändande produkt som omfattas av genomförandeåtgärder släpps ut på marknaden och/eller tas i bruk skall den, enligt artikeln, förses med dels CE-märkning, dels en försäkran om överensstämmelse. Denna försäkran skall utfärdas av tillverkaren eller dennes representant och innehålla en förklaring och försäkran att produkten överensstämmer med alla relevanta bestämmelser i den tillämpliga genomförandeåtgärden.

Bestämmelsen genomförs i svensk rätt genom 7 § första stycket lagen om ekodesign.

Punkterna 2 och 4

Dessa punkter innehåller bestämmelser om själva CE-märkningen.

Dessa bestämmelser har redan genomförts i svensk rätt genom 3 och 6 §§ lagen (1992:1534) om CE-märkning.

Punkten 3

I denna punkt ges närmare föreskrifter om den försäkran om överensstämmelse som nämns i punkten 1.

Dessa föreskrifter kommer att genomföras i samband med att kommissionens genomförandeåtgärder beträffande en viss produkt genomförs i svensk rätt.

Punkten 5

I denna punkt regleras vissa frågor om tillämpligt språk beträffande viss information som skall lämnas om en produkt.

Föreskrifterna i punkterna 3 och 5 genomförs genom bemyndigandet i 7 § tredje stycket lagen om ekodesign.

Artikeln anger att medlemsstaterna inte får hindra att en produkt, som överensstämmer med kraven i kommissionens genomförandeåtgärd och som är försedda med CE-märkning, släpps ut på marknaden och/eller tas i bruk inom statens territorium.

Dessutom anges att medlemsstaterna inte får hindra att en produkt som *inte* överensstämmer med kraven i genomförandeåtgärden demonstreras på t.ex. handelsmässor, utställningar och demonstrationer under förutsättning att det tydligt framgår att produkten inte kommer att släppas ut på marknaden eller tas i bruk innan den överensstämmer med kraven i genomförandeåtgärden.

Sistnämnda bestämmelse genomförs genom 11 § lagen om ekodesign.

Artikel 7

Artikeln gäller skyddsklausuler.

Punkten 1

Om en produkt är försedd med CE-märkning men trots detta inte överensstämmer med kraven i kommissionens genomförandeåtgärd skall tillverkaren eller dennes representant vara skyldig att se till att produkten bringas till överensstämmelse med kraven i genomförandeåtgärden och att överträdelsen upphör enligt de närmare villkor som fastställs av medlemsstaten.

I den nämnda situationen skall medlemsstaten vidta nödvändiga åtgärder, som kan innebära återkallelse av produkten från marknaden eller förbud att släppa ut produkten på marknaden tills överensstämmelse uppnåtts.

Om den bristande överensstämmelsen fortsätter skall medlemsstaten besluta om begränsning av eller förbud mot produktens utsläppande på marknaden och se till att den dras tillbaka från marknaden.

Vid beslut om förbud och tillbakadragande från marknaden skall kommissionen och övriga medlemsstater informeras.

Dessa bestämmelser genomförs genom 13 § lagen om ekodesign. Vad gäller informationsskyldigheten gentemot kommissionen och andra medlemsstater rörande beslut som innebär förbud eller tillbakadragande från marknaden bör den ligga på den eller de myndigheter som utövar tillsynen. En sådan skyldighet bör därför regleras i förordning.

Punkten 2

Ett sådant beslut som anges i punkten 1 skall ange grunderna för beslutet. Beslutet skall delges den berörda parten tillsammans med en fullföljds-hänvisning.

Enligt 20 § förvaltningslagen (1986:223) skall ett beslut, varigenom en myndighet avgör ett ärende, enligt huvudregeln innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. När det gäller underrättelse om beslut följer det vidare av 21 § förvaltningslagen att en sökande, klagande eller annan part skall under rättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ett sådant ärende. Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han under-

Punkterna 3–8

I dessa punkter regleras närmare medlemsstatens och kommissionens skyldigheter efter en anmälan enligt punkten 1. Denna reglering kräver inga genomförandeåtgärder i svensk rätt med två undantag.

Enligt punkten 6 skall kommissionen och medlemsstaten vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa sekretess för de uppgifter som har lämnats under förfarandet.

Enligt 2 kap. sekretesslagen (1980:100) gäller sekretess med hänsyn främst till rikets säkerhet och dess förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation. Enligt 8 kap. sekretesslagen gäller sekretess med hänsyn främst till skyddet för enskilda ekonomiska förhållanden. Enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen gäller sekretess, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i en statlig myndighets verksamhet som består i bl.a. tillsyn med avseende på produktion, handel eller näringslivet i övrigt för uppgift om enskilda affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Med stöd av bemyndigandet har närmare bestämmelser meddelats i sekretessförordningen (1980:657). Sekretess kan således säkerställas för de uppgifter som lämnas under förfarandet.

Enligt punkten 7 skall de beslut som medlemsstaten fattar i enlighet med artikeln offentliggöras på ett klart och öppet sätt.

Detta stöter inte på några hinder, särskilt med hänsyn till den svenska offentlighetsprincipen.

Artikel 8

Artikeln gäller bedömning av överensstämmelse.

I *punkten 1* anges att innan en energianvändande produkt som omfattas av genomförandeåtgärder släpps ut på marknaden och/eller tas i bruk, skall tillverkaren eller dennes representant se till att en bedömning görs av produktens överensstämmelse med alla de relevanta kraven i den tillämpliga genomförandeåtgärden.

Bestämmelsen genomförs genom 6 § andra stycket lagen om eko-design.

Bestämmelsen omfattar alltså sådana produkter för vilka kommissionen har antagit genomförandeåtgärder.

I *punkten 2* anges att det i dessa genomförandeåtgärder skall anges hur bedömning av överensstämmelse beträffande produkten skall gå till. Därvid skall tillverkarna ges möjlighet att välja mellan intern designkontroll enligt bilaga IV i direktivet och ledningssystemet enligt bilaga V i direktivet. När det är motiverat och står i proportion till riskerna, skall förfarandet för bedömning av överensstämmelse anges bland tillämpliga moduler i enlighet med beslut 93/465/EEG.

Denna bestämmelse riktar sig till kommissionen.

Om en medlemsstat har starka indikationer på att en energianvändande produkt troligen brister i överensstämmelse skall medlemsstaten så fort

som möjligt offentliggöra en grundlig bedömning av den energianvändande produktens överensstämmelse.

Regeringen kommer i förordningar att uppdra åt tillsynsmyndigheterna att hantera denna fråga.

Vidare finns två bestämmelser om förutsatt överensstämmelse beträffande produkter som har utformats av vissa angivna organisationer.

Dessa två bestämmelser genomförs genom bemyndigandet i 6 § tredje stycket lagen om ekodesign.

I *punkten 3* finns vissa bestämmelser om de handlingar som upprättas i förfarandet med bedömning av överensstämmelse och de handlingar som utfärdas med försäkringar om överensstämmelse. Dessa handlingar ska av tillverkaren eller dennes representant arkiveras och hållas tillgängliga för tillsynsmyndigheterna i EU:s samtliga medlemsstater tills tio år förflutit sedan den sista energianvändande produkten tillverkades.

Dessa bestämmelser genomförs genom 14 § andra och tredje styckena lagen om ekodesign.

Slutligen anges i *punkten 4* att dessa handlingar skall vara avfattade på något av gemenskapens officiella språk.

Även denna bestämmelse genomförs genom bemyndigandet i 6 § tredje stycket lagen om ekodesign.

Artikel 9

Artikeln gäller förutsatt överensstämmelse och reglerar behandlingen av energianvändande produkter, som redan finns på marknaden då genomförandeåtgärder beträffande aktuell produkt träder i kraft.

Sådana produkter skall anses uppfylla kraven i genomförandeåtgärden om de är CE-märkta, om harmoniserade standarder som uppfyller kraven i genomförandeåtgärden har använts eller om produkterna har tilldelats vissa typer av gemenskapens miljömärken och denna miljömärkning uppfyller kraven den aktuella genomförandeåtgärden.

Den förutsatta överensstämmelsen, d.v.s. presumptionen, innebär att sådana produkter inte skall omfattas av nya, tillkommande krav som kan komma att ställas i kommande genomförandeåtgärder.

Bestämmelsen genomförs i samband med att kommissionens kommande genomförandeåtgärder genomförs i svensk rätt.

Artikel 10

Artikeln gäller harmoniserade standarder. Frågan har behandlats i avsnitt 4.4.

Inledningsvis anges att medlemsstaterna skall i möjligaste mån vidta åtgärder för att göra det möjligt att samråda med berörda parter på nationell nivå i samband med utarbetandet och övervakningen av de harmoniserade standarderna.

Om en medlemsstat eller kommissionen anser att en harmoniserad standard inte uppfyller kraven i tillämplig genomförandeåtgärd skall den ständiga kommitté som inrättades genom artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter informeras

om detta. Därefter skall kommittén så snart som möjligt avge ett yttrande. Prop. 2007/08:36

Sedan yttrandet avgivits skall kommissionen besluta om lämplig åtgärd.

Kommissionen skall i fall som dessa underrätta det europeiska standardiseringsorganet och om nödvändigt utfärda ett nytt mandat för att revidera de berörda harmoniserade standarderna.

Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 är genomförda i svensk rätt genom att svenska organ på området redan deltar fullt ut i detta arbete. Övriga bestämmelser riktar sig till kommissionen.

Artikel 11

I artikeln anges att det i kommissionens genomförandeåtgärder får ställas krav på tillverkare av komponenter och underenheter eller deras representanter att till tillverkare av en produkt lämna uppgifter om vissa angivna förhållanden beträffande dessa komponenter och underenheter.

Om sådana krav ställs i framtiden kommer dessa krav att genomföras i regeringsförordningar eller myndighetsföreskrifter.

Artikel 12

Artikeln reglerar samarbete och informationsutbyte mellan myndigheter med ansvar för genomförande av direktivet och mellan dessa myndigheter och kommissionen. Dessa bestämmelser kommer att genomföras inom ramen för den sedvanliga myndighetsstyrningen.

Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om vilka myndigheter som är ansvariga för tillämpningen av direktivet. Detta kommer att ske i samband med att olika genomförandeåtgärder anmäls till kommissionen.

Artikel 13

Artikeln gäller små och medelstora företag och medlemsstaternas ansvar för att se till att sådana företag på olika sätt uppmuntras att tillämpa en miljövänlig strategi redan i samband med produktdesignen och att anpassa sig till kommande lagstiftning.

Frågan bör hanteras av de myndigheter som redan i dag ansvarar för att främja små och medelstora företags insatser på området, exempelvis Nutek, som fokuserar sitt näringspolitiska stöd till de nämnda företagskategorierna, och Statens energimyndighet. Myndigheternas ansvar för att stärka nätverk och strukturer kan på lämpligt sätt hanteras genom sedvanlig myndighetsstyrning.

Artikeln gäller konsumentinformation.

Om det i en genomförandeåtgärd så föreskrivs skall tillverkarna på det sätt som de anser lämpligt se till att konsumenterna får viss i artikeln angiven information.

Artikeln genomförs genom 9 § lagen om ekodesign.

Artikel 15

Artikeln innehåller en omfattande reglering om de genomförandeåtgärder som kommissionen kan besluta beträffande en viss produkt. Bestämmelserna riktar sig uteslutande till kommissionen.

Artiklarna 16–19

Artiklarna gäller arbetsplan, självreglering, samrådsforum och kommitté-förfarande och vänder sig till kommissionen.

Artikel 20

Artikeln gäller sanktioner vid överträdelser av de nationella bestämmelser som antas enligt direktivet.

Artikeln utformning gör det svårt att redan nu fastställa generella sanktioner för brott mot de nationella bestämmelser som kommer att genomföras till följd av kommissionens genomförandeåtgärder. Denna fråga får bedömas med utgångspunkt i den aktuella produktens egenskaper vad gäller energieffektivitet och, framför allt, dess miljöpåverkan.

Artikel 21

I artikeln nämns tre tidigare antagna direktiv som handlar om energieffektivitetskrav för värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle, elektriska kylskåp och frysar för hushållsbruk, respektive förkopplingsdon till lysrör. Innebörden av artikeln är att de tre direktiven skall anses utgöra genomförandeåtgärder enligt artikel 15 i ekodesigndirektivet för respektive produkt vad gäller energieffektivitet under användning.

De tre direktiven är redan genomförda i svensk lagstiftning. Det först nämnda direktivet genomfördes genom lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk samt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om effektivitetskrav för nya värmepannor som eldas med flytande eller gasformigt bränsle, BFS 1997:58. Dessa tre författningar är ett omfattande regelverk som reglerar en rad faktorer inom byggnadssektorn utöver värmepannor. Några ändringar i dessa regelverk föreslås inte nu.

De två senare direktiven genomfördes genom lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar, förordningen (1998:110) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

och Statens energimyndighets föreskrifter, STEMFS 2005:13 respektive lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör, förordningen (2001:1254) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör och Elsäkerhetsverkets föreskrifter, Elsäk-FS 2002:1. Dessa föreskrifter reglerar uteslutande kylskåp och frysar respektive förkopplingsdon till lysrör vad gäller energieffektivitet under användning. Här föreslås att de båda lagarna upphävs och att all reglering samlas i förordningar och myndighetsföreskrifter.

Artikel 22

I artikeln upphävs två direktiv. Det första är rådets direktiv 78/170/EEG av den 13 februari 1978 om funktionen hos värmeanordningar för rumsuppvärmning och varmvattenförsörjning i nya eller befintliga icke-industriella byggnader samt värmeisolering och varmvattenförsörjning i hushåll i nya, icke-industriella byggnader. Det andra är rådets direktiv 86/594/EEG av den 1 december 1986 om luftburet buller från hushållsapparater. Beträffande det senare direktivet får medlemsstaterna behålla sin nationella reglering som grundar sig på direktivet tills genomförandeåtgärder antas enligt ekodesigndirektivet för de berörda produkterna.

Det senare direktivet genomfördes genom lagen (1992:1232) om märkning av hushållsapparater, förordningen (1994:1774) om märkning av hushållsapparater och Statens energimyndighets föreskrifter, STEMFS 2005:4 och 2005:5–12. Som nyss nämnts får dessa nationella föreskrifter behållas tills vidare, varför någon ändring i denna reglering inte föreslås.

Direktivet 78/170/EEG ersattes av direktivet 86/594/EEG och föranleder därmed ingen ändring i svensk lagstiftning.

Artikel 23

Artikeln riktar sig till kommissionen som på angivet sätt skall se över direktivet.

Artikel 24

Artikeln riktar sig till kommissionen och anger vissa kriterier som skall tillämpas då krav på viss information från tillverkaren fastställs enligt artikel 11 och enligt bilaga I del 2.

Artiklarna 25–27

Artiklarna gäller genomförande, ikraftträdande och adressater.

6 En ny lag om ekodesign

Regeringens förslag: EU-direktiv 2005/32/EG (ekodesigndirektivet) genomförs i svensk rätt genom en lag om ekodesign, vilken utgör en ramlag.

Vid provtagning och undersökning av prov ska tillsynsmyndigheten endast kunna begära ersättning från tillverkare eller importör för detta då en produkt visar sig inte uppfylla gällande krav.

Lagen (1997:867) om energieffektiviseringskrav för elektriska kylskåp och frysar och lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör upphör att gälla.

Regeringens bedömning: Regeringen avser att utse Statens energimyndighet till samordnande myndighet.

Inga nya krav bör nu riktas mot producenter av kyl och frys, förkopplingsdon till lysrör samt värmepannor.

Departementspromemorians förslag: Departementspromemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Det skiljer sig dock i det att man i promemorian föreslår att ett utökat krav skulle riktas mot producenter av kyl och frys, förkopplingsdon till lysrör samt värmepannor (de produktgrupper som i dag lyder under särskilda krav på energieffektivitet) avseende information till konsumenter om hur dessa produkter bäst ska användas för att uppnå lägsta miljöpåverkan och högsta energieffektivitet.

Departementspromemorian anger också att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för tillverkare och importörer av energianvändande produkter och delar att ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prov.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna är positiva till att genomföra direktiv 2005/32/EG genom en ramlag för ekodesign. *Näringslivets regelrådet* motsätter sig ett beslut i frågan mot bakgrund av de oklara konsekvenserna för företagen som man menar borde utredas närmare. *Naturvårdsverket* anser att förslaget till lag om ekodesign bör ge större utrymme för fler miljöaspekter utöver energi för att fullt ut motsvara det ramverk som krävs för genomförandet.

Teknikföretagen och *IT-företagen* motsätter sig departementspromemorians förslag till ett utökat informationskrav för tillverkare av kyl och frys, förkopplingsdon till lysrör samt värmepannor. Bakgrunden till detta är att man enligt dem bör tolka direktivet så att de tidigare produktdirektiven för dessa produkter övergår till att utgöra genomförandeåtgärder i sin nuvarande form, utan ändringar i sak, och att ekodesigndirektivet i sig inte utgör genomförandeåtgärd för dessa produkter.

Elektronikindustriföreningen och *Näringspunkten* framhåller att tillsynsmyndigheten bör stå för kostnaderna för provtagning och undersökning av prov om en produkt visar sig uppfylla kraven. Sådana kostnader är det inte rimligt att företagen står för. Även *Elektriska Hushållsapparat Leverantörer* påpekar det orimliga i att låta företagen stå för dessa kostnader. *Nutek* konstaterar att dessa kostnader kan få kostsamma

konsekvenser inte minst för små importföretag. *SWEDAC* föreslår att man redan i lagtexten slår fast en princip för när tillsynsmyndigheten ska kunna begära ersättning för kostnader för provtagning och undersökning av prov.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Sverige har att genomföra direktiv 2005/32/EG i svensk lagstiftning, så att kommande genomförandeåtgärder med produktkrav kan införas i Sverige.

Näringslivets regelnämnd har ifrågasatt konsekvensanalysens omfattning, och önskat se en mer utvecklad sådan. Ramdirektivet är så utformat att inga utökade krav införs förrän genomförandeåtgärder för särskilda produkter beslutas inom EU. Innan dess gör direktivets omfattning att endast en vid uppskattning kan göras, och behovet av djupare analys måste tillgodoses inför antagande av var och en av kommande genomförandeåtgärder. Detta hanteras vidare under avsnittet *Konsekvensanalys*.

Utredningen hade föreslagit att utökade informationskrav skulle åläggas producenter av kylskåp och frysar, förkopplingsdon till kylskåp, samt värmepannor. Direktivet synes inte innebära några utökade krav i detta hänseende och regeringen föreslår därför inte att i denna lag införa sådana. Eventuellt utökade krav kommer i framtiden att meddelas i samband med krav i genomförandeåtgärder och därpå följande föreskrifter från svenska myndigheter.

Då tillsynsmyndighetens provtagning och undersökning av prover vid marknadskontroll kan innebära stora kostnader som främst skulle drabba små och medelstora företag, anser regeringen det berättigat att redan i lagen fastslå principerna för när myndigheten kan begära ersättning för sådana kostnader. Detta ska endast ske i de fall produkten visar sig inte överensstämma med för produkten gällande krav enligt genomförandeåtgärd och föreskrifter under denna lag från svenska myndigheter. I gällande regler för energieffektiviseringskrav för kylskåp och frysar, samt förkopplingsdon för lysrör, är detta den princip som råder enligt myndigheters föreskrifter. Regeringen anser att det av rättssäkerhetsskäl finns anledning att fastställa detta förfarande redan i lagen, och låta detta gälla generellt över produktgrupperna.

Lagen (1997:867) om energieffektiviseringskrav för elektriska kylskåp och frysar och lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör föreslås upphöra att gälla. Direktiven bakom dessa lagar övergår till att vara genomförandeåtgärder enligt direktiv 2005/32/EG om ekodesign, och åtföljs i Sverige av förordningar och föreskrifter under denna lag.

Regeringen avser att utse Statens energimyndighet (STEM) till samordnande myndighet. Eftersom många olika produkter och olika aspekter av produkter kommer att kunna omfattas av kommande genomförandeåtgärder, kommer det att bli aktuellt med olika myndigheters medverkan i både förarbetet till genomförandeåtgärder och i marknadskontrollen. Det finns för detta ett stort behov av samordning mellan berörda myndigheter. Regeringen avser att utse Statens Energimyndighet till samordnande myndighet. Detta är lämpligt mot bakgrund av det ansvar myndigheten redan har avseende gällande energieffektivitetskrav på kylskåp och frysar samt förkopplingsdon till lysrör. Energimyndigheten ansvarar dessutom för verksamheten vid Testlab. För en närmare

7 Konsekvensanalys

7.1 Samhällsekonomiska konsekvenser

Detta lagförslag ger på samhällsekonomisk nivå inga omedelbara och direkta konsekvenser. På sikt innebär det dock att förutsättningar för en bättre fungerande inre marknad etableras i och med EU-gemensamma krav på energieffektivitet och miljöpåverkan gällande energianvändande produkter. Utöver detta bidrar en ökad energieffektivitet på produkter till en ökad försörjningstrygghet och minskad miljöpåverkan.

Möjligheten att kvantifiera dessa konsekvenser är mycket begränsad, eftersom det ännu inte kan förutses exakt vilka produkter som kommer att omfattas, eller hur omfattande framtida krav kommer att bli. Ekodesigndirektivet är ett s.k. ramdirektiv och lagen om ekodesign är en ramlag. De tillkommande produktkraven kommer att meddelas genom genomförandeåtgärder, med föreskrifter från svenska myndigheter som följd efter det att regeringen utfärdat förordning med bemyndigande.

De tydligaste konsekvenserna för samhället är de som berör myndigheternas arbete, vilket behandlas under avsnittet nedan.

7.2 Konsekvenser för myndigheterna

De direkta konsekvenserna av den föreslagna lagen är begränsade, eftersom inga nya produktkrav följer av den. På sikt, men även inom en nära framtid, måste ändå vissa myndigheter vara beredda på att delta i arbetet kring kommande produktkrav. För närmast berörda myndigheter kan man konstatera att ett ökat arbete inom två områden då kommer att bli aktuellt. I samband med framtagandet av kommande produktkrav i genomförandeåtgärder ställs krav på förberedelser och deltagande i kommittéarbete inom EU och standardiseringsgrupper. Det andra området gäller löpande ärendehantering och innebär bl.a. marknads kontroll och informationsspridning. Genom ökad samordning mellan främst de myndigheter som redan i dag hanterar näraliggande frågor (Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen) kommer detta dock att kunna ske effektivt. Energimyndigheten föreslås vara samordnande myndighet för detta arbete.

Den nu föreslagna lagen om ekodesign, dess bestämmelser om tillsyn och de beslut som tillsynsmyndigheterna kan komma att meddela innebär ingen utökad arbetsbelastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna utöver nuvarande förhållanden. De kommande genomförandeåtgärderna avseende energianvändande produkter kan dock innebära en ökad arbetsbörda för de allmänna förvaltningsdomstolarna till följd av ökad måltillströmning, vilket behöver följas upp i samband med framtagande av dessa krav. Kronofogdemyndighetens bistånd vid tillsynen torde bara krävas i sällsynta undantagsfall. Den föreslagna lagen om ekodesign

7.2.1 Genomförandeåtgärder och föreskrifter

I arbetet med framtagande av nya genomförandeåtgärder kommer kraven på samordning mellan myndigheter att vara stora, beroende på bredden i de aspekter kraven på ekodesign ska ta hänsyn till. En sådan samordning föreslås ske i ett samverkansråd som består av en ledning, en arbetsgrupp och en referensgrupp. Betydelsen av denna samordning blir, tillsammans med en nära dialog med näringslivet, särskilt stor mot bakgrund av svårigheten att i dag i sin helhet förutse konsekvenserna av kommande produktregleringar.

Samverkansrådets ledning bör förslagsvis bestå av representanter på avdelningschefsnivå för de tre myndigheter som är mest berörda av ekodesigndirektivet, nämligen Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen. Deras uppgifter blir att besluta om inriktningen för arbetet, göra bedömningar i gränsdragnings- och resursfrågor samt svara för den övergripande styrningen av arbetet. Rådet ska också lämna underlag för åiterrapportering till regeringen. Formellt ska Energi-myndigheten svara för åiterrapporteringen.

Till rådet knyts en arbetsgrupp som svarar för det operativa arbetet. Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen utgör kärnan i detta arbete och föreslås bli *ordinarie medlemmar i samverkansrådets arbetsgrupp*. Energimyndigheten utses som ansvarig och sammankallande för att driva arbetet. Rådets arbetsgrupp ska arbeta operativt med framtagande av produktkrav och representationen från respektive myndighet bör därför vara på handläggarnivå.

Boverket och Elsäkerhetsverket är exempel på *adjungerade medlemmar i samverkansrådets arbetsgrupp*. De adjungerade medlemmarna ska kunna sammankallas vid behov och delta i det operativa arbetet med framtagande av produktkrav då de direkt berör deras specifika produkter. Elsäkerhetsverket har härvid en särskild roll i att bevaka framtagandet av produktkrav ur elsäkerhetsperspektiv, medan frågorna kring energieffektivisering faller under Energimyndighetens ansvar.

I samverkansrådets referensgrupp ska också ingå de myndigheter som berörs av framtagande av produktkrav inom ramen för ekodesigndirektivet, men som inte aktivt behöver delta i framtagandet av krav. Referensgruppen ska aktivt följa arbetet i samverkansrådets arbetsgrupp för att kunna bidra med kompetens och synpunkter utifrån deras respektive utgångspunkter.

I anslutning till referensgruppen ska det även finnas möjlighet för icke statliga organisationer att delta, exempelvis intresseorganisationer inom näringslivet eller konsumentorganisationer. Även dessa aktörer ska ha möjlighet att följa arbetet och bidra med synpunkter i mån av intresse och resurser.

Inom marknadskontrollområdet uppskattas för ekodesigndirektivets del den löpande ärendehantering kunna hanteras inom befintliga organisationer, med Marknadskontrollrådet (placerat vid SWEDAC) som ett viktigt forum. Där bedrivs redan i dag arbete med anknytning till näraliggande produktlagstiftning såsom Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/95/EG om begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter (RoHS) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/96/EG om avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (WEEE). Det finns flera fördelar med att hantera marknadskontrollen genom detta råd. Förslagsvis skulle en arbetsgrupp under Marknadskontrollrådet kunna bildas med ansvar för samordningen avseende ekodesigndirektivet, WEEE-direktivet och RoHS-direktivet.

För övriga arbetsuppgifter, då ett samarbete kommer att behövas mellan berörda myndigheter, bör dessa kunna utföras i gällande former och ske på handläggarnivå. Den modell som tillämpas i dag i samarbetet mellan myndigheter med GD-möten och GD-överenskommelser som möjliggör samarbete på handläggarnivå kan användas.

Generellt finns ett stort samordningsbehov för att kommunikationen gentemot företag och andra aktörer ska bli så enkel som möjligt. Information kring gällande krav samt pågående arbete för framtagande av nya krav, ska vara lättillgängligt för de företag och organisationer som berörs av dessa.

7.2.3 Resursbehov

Genomförandet av ekodesigndirektivet och kommande genomförandeåtgärder bedöms innebära ökade arbetsuppgifter för bl.a. Energimyndigheten. De arbetsuppgifter som nu ligger på Elsäkerhetsverket med stöd av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör föreslås även överföras till Energimyndigheten. Genom att överföra dessa arbetsuppgifter till Energimyndigheten uppnås samordningsfördelar och antalet myndigheter med ansvar för energieffektivitetskrav på produkter kan minskas.

För Energimyndighetens del bedöms de resurser och den kompetens som överförts från Konsumentverket den 1 januari 2006 i och med övertagandet av Testlab och ansvaret för uppgifter enligt lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar respektive lagen (1992:1232) om märkning av hushållsapparater innebära samordningsfördelar med de tillkommande arbetsuppgifter ekodesigndirektivet medför. Med beaktande av bl.a. det underlag som tagits fram på Näringsdepartementets uppdrag av konsultföretaget CapGemini bedöms det tillkommande resursbehovet för de arbetsuppgifter som genomförandet av ekodesigndirektivet medför fr.o.m. 2008 uppgå till ca 2 miljoner kronor per år. Kostnaderna kan rymmas inom befintliga ramar. När det gäller tillkommande arbetsuppgifter för övriga myndigheter konstateras följande. Det går i dagsläget inte att mer exakt bedöma eventuella merkostnader för införandet av lagen om ekodesign på grund

av att det för närvarande inte är klarlagt vilka kommande genomförandeåtgärder som kommer att bli aktuella inom direktivets ram. Frågan om eventuella tillkommande resursbehov kommer att följas upp och finansieras inom befintliga ramar.

7.3 Konsekvenser för företagen

Ekodesigndirektivet är som tidigare nämnts ett s.k. ramdirektiv och lagen om ekodesign en ramlag. De tillkommande produktkraven kommer att meddelas genom genomförandeåtgärder, med föreskrifter från svenska myndigheter som följd. Dessa krav kommer att bli harmoniserande inom EU och kommer att beröra de företag som släpper ut de produkter på marknaden som omfattas av kraven. Produkterna måste uppfylla de angivna kraven och företagen måste kunna visa överensstämmelse med gällande krav och utfärda en försäkran om överensstämmelse.

Allmänt kan i detta skede sägas att ekodesigndirektivet, och lagen om ekodesign, är medel för att underlätta för företagen genom en ökad harmonisering för krav på energianvändande produkter inom EU. Avsikten med direktivet är förutom detta även att öka energieffektiviteten och att minska miljöpåverkan från produkterna, utan att försämra ekonomi, säkerhet och användbarhet för produkterna. Med enhetliga krav följer en större tillgänglighet till den inre marknaden. Riskerna för särskilda krav i olika länder minskar. Detta bör kunna få positiva effekter för svenska företags konkurrensförmåga på den inre marknaden. Ekodesigndirektivet och lagen om ekodesign är också en signal till näringslivet om att lagstiftaren tar miljöfrågorna som relaterar till energianvändande produkter på allvar och att det hos företagen finns anledning att skaffa kunskap om produktens miljöpåverkan samt utarbeta rutiner inom organisationen för att kunna hantera de olika miljöfrågor som har samband med produkten (direktivets bilagor IV och V).

Det är angeläget att framhålla att först när lagen om ekodesign börjar kompletteras med grundläggande krav om de omfattade produktgrupperna genom myndigheters föreskrifter kan lagstiftningens konsekvenser mer fullständigt överskådas. Vad gäller nivåerna och detaljeringsgraden på de grundläggande kraven i kommande genomförandeåtgärder är det inte möjligt att i dag ange var de kommer att ligga, eftersom detta kommer att förhandlas fram genom kommittéförfaranden på EU-nivå. Allmänt kan dock sägas att kraven i första hand avses verka för att få bort de produkter från marknaden som har onödigt dåliga egenskaper i fråga om energieffektivitet och miljöpåverkan. De konkreta följder kommande produktkrav kan få för företagen är framför allt viss ökad administration avseende dokumentation och märkning av varor. Till dessa administrativa kostnader kommer att tillsynsmyndigheten komma att kunna begära kostnadsersättning för provtagning och undersökning av prov i de fall en produkt vid marknadskontroll visar sig inte uppfylla ställda krav.

Med hänsyn till att det är fråga om genomförande av ett ramdirektiv utan några nya specifika produktkrav, är det i dagsläget svårt att uppskatta hur stor den administrativa bördan blir. Det beror för det första på vilka genomförandeåtgärder som det i ett senare skede beslutas om och

vilka krav som svenska myndigheter kommer att ställa på företagen i sina föreskrifter och tillämpningen därav. Vidare varierar det mellan företag i vilken utsträckning administrativa system redan finns för att klara av de krav som kommer att ställas till följd av genomförandet av ekodesign-direktivet och kommande genomförandeåtgärder. Många av produkterna som omfattas av ekodesigndirektivet är redan reglerade i produktsäkerhetsdirektiv, vilket innebär att de företag som är berörda åtminstone delvis redan har utarbetade processer för att säkerställa att kraven efterlevs. Många företag har välutvecklade ledningssystem, vilka förmodas vara kompatibla i varierande utsträckning med kommande genomförandeåtgärder. Vidare framgår av ekodesigndirektivet att genomförandeåtgärderna bl.a. inte får medföra att det blir betydande negativa konsekvenser för industrins konkurrenskraft eller orimlig administrativ börda för tillverkaren. Vad gäller frågan om administrativ börda för företagen, bör erinras om det arbete med regelförenkling som pågår på såväl EU-nivå som nationell nivå. Vid genomförande av kommande genomförandeåtgärder i svensk rätt förutses ett mera ingående övervägande av regleringarnas effekter på företagens administrativa kostnader göras.

Vad gäller effekter av betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt kan följande anföras. Stora och små tillverkare har skilda förutsättningar att hantera de olika krav på ekodesign som ekodesigndirektivet, och lagen om ekodesign, i förlängningen kommer att leda till. Det finns en risk för att mindre företag har sämre utvecklade ledningssystem, varför de kan förmodas drabbas av en ökad administrativ börda till följd av det aktuella genomförandet av ekodesigndirektivet och kommande produktspecifika krav. Härutöver finns en risk för att kostnader för provtagning, när en produkt vid marknads kontroll inte uppfyller gällande krav, kan komma att bli kostsamma för vissa företag, t.ex. små importföretag med många olika produkter. Särskilda åtgärder för att stötta små- och medelstora företag, t.ex. genom kunskapsstöd och vägledning, kan bli nödvändigt inom ramen för olika genomförandeåtgärder. Detta för att undvika konkurrensnackdelar för små- och medelstora företag. Noteras kan att när det gäller program som mycket små, små och medelstora företag kan gynnas av, ska enligt ekodesigndirektivet kommissionen beakta initiativ som hjälper sådana företag att integrera miljöaspekter, energieffektivitet inkluderat, i designen av sina produkter. Vidare ska medlemsstaterna tillse, särskilt genom att stärka nätverk och strukturer för stöd, att mycket små, små och medelstora företag uppmuntras att tillämpa en miljövänlig strategi redan i samband med produktdesignen och att anpassa sig till kommande europeisk lagstiftning. Härav följer det särskilda behov av samordning mellan myndigheter, samt en aktiv dialog med näringslivet, i linje med vad som ovan har beskrivits. Det är överhuvudtaget viktigt att myndigheter bistår såväl små som större företag med service, information och, i varierande utsträckning, utbildning för att underlätta för företagen att uppfylla de specifika krav som kommer att ställas genom genomförandeåtgärderna.

När det gäller frågan om hur många företag som kan komma att beröras av kommande krav till följd av de genomförandeåtgärder som det kommer att beslutas om på EU-nivå är även det svårt att bedöma i dags-

läget. Detta beror helt på vilka genomförandeåtgärder som det kommer att beslutas om samt omfattningen av dessa. De produktgrupper som kommissionen till att börja med närmare ser över för kommande behov av reglering är: värmepannor; vattenvärmare; datorer och bildskärmar; kopieringsmaskiner, faxapparater, skrivare m.m.; konsumentelektronik, TV-apparater; standby-förluster och förluster i avstängt läge (funktion, ej produktgrupp); batteriladdningsdon och externa kraftaggregat; kontorsbelysning; gatubelysning; luftkonditioneringsapparater för bostäder; elmotorer; kylar och frysar för kommersiellt bruk; kylar och frysar för hushållsbruk; disk- och tvättmaskiner för hushållsbruk; fastbränslepannor, främst för värme; torktumlare; dammsugare; ”complex set top boxes”; belysning för hemmabruk. Utifrån dessa produktkategorier för vilka man redan nu ser att regleringar kan komma att införas, kan en första bedömning av antalet företag som kan komma att beröras av ekodesigndirektivet göras utifrån Naturvårdsverkets EE-register för företag som äger skyldigheter gentemot WEEE-direktivet. Kategoriseringen av produkter är dock inte helt överensstämmande mellan direktiven och WEEE-direktivet omfattar en större mängd företag i sammanhanget. I EE-registret görs ingen åtskillnad mellan tillverkande, importerande och handlande företag, eller om importörer handlar inom EU eller med tredje land. Utöver företagen i EE-registret tillkommer ett antal företag med produkter som inte omfattas av WEEE-direktivet. Exempelvis tillverkare av värmepannor och vattenvärmare. Det blir inför varje genomförandeåtgärd viktigt att mer ingående analysera hur många och vilka slags företag som kommer att beröras därav.

7.4 Övriga konsekvenser

Den föreslagna lagen om ekodesign bedöms inte medföra några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten, det brottsförebyggande arbetet, sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

8.1 Förslaget till lag om ekodesign

Genom den föreslagna lagen om ekodesign avses det s.k. ekodesign-direktivet bli genomfört i svensk rätt. I inledningen av avsnitt 5 ges en kortfattad beskrivning av direktivet.

Av denna beskrivning framgår att direktivet är ett s.k. ramdirektiv, vilket innebär att direktivet bara anger vissa grundläggande krav på ekodesign hos produkter och vissa åtgärder som skall vidtas innan en produkt släpps ut på marknaden eller tas i bruk. Vidare framgår att direktivet inte nämner någon specifik produkt.

Av vissa bestämmelser framgår att om en viss produkt eller grupp av produkter uppfyller vissa förutsättningar skall kommissionen anta genomförandeåtgärder på visst angivet sätt. I dessa åtgärder skall en rad krav på produktens ekodesign ställas upp. Dessa krav kommer att vara mer omfattande och preciserade än de allmänt hållna kraven i ekodesign-direktivet, men kraven måste hålla sig inom den ram som anges i direktivet.

Den föreslagna lagen är i huvudsak uppbyggd på samma sätt som direktivet. Lagen anger alltså de allmänna kraven på ekodesign av energianvändande produkter och de åtgärder som ska vidtas innan en produkt släpps ut på marknaden eller tas i bruk, men ingen specifik produkt nämns uttryckligen i lagens bestämmelser.

När kommissionen antar genomförandeåtgärder beträffande en specifik produkt kommer dessa åtgärder att genomföras i svensk rätt. Detta kommer i huvudsak att ske genom regeringsförfordningar och myndighetsföreskrifter som anger dels att den aktuella produkten skall omfattas av lagens bestämmelser, dels de mer omfattande och preciserade kraven på ekodesign avseende den aktuella produkten.

I lagens rubrik anges begreppet ekodesign. Detta begrepp har beskrivits i avsnitt 5 vid beskrivningen av artikel 2 i direktivet.

1 § Denna lag syftar till att främja en effektiv energianvändning och en låg miljöpåverkan av energianvändande produkter och energianvändande delar av sådana produkter genom att miljöaspekter integreras i produktdesignen för att förbättra produktens eller delens miljöprestanda under hela dess livscykel (ekodesign).

Det övergripande syftet med lagen är, i likhet med direktivets sekundära syfte, att främja en effektiv energianvändning och en låg miljöpåverkan av energianvändande produkter och energianvändande delar av sådana produkter. De två sistnämnda begreppen definieras i 2 §. Dessutom anges hur detta syfte skall uppnås, nämligen genom ekodesign. Beskrivningen av begreppet ekodesign är hämtad från definitionen av ekodesign i artikel 2.23 i direktivet.

Begreppet produktdesign definieras i artikel 2.10 i direktivet.

2 § Med en energianvändande produkt och en energianvändande del avses en produkt respektive en del som omfattas av en föreskrift enligt 4 § första stycket.

I paragrafen definieras begreppet ”energianvändande produkt”. Med en sådan produkt avses en produkt som omfattas av en föreskrift enligt 4 § första stycket. Där föreskrivs att regeringen får meddela föreskrifter om vilka produkter och delar som skall omfattas av lagens bestämmelser. Sådana föreskrifter får endast meddelas för de produkter och delar som varit föremål för kommissionens genomförandeåtgärder enligt artikel 15 i direktivet.

Endast energianvändande produkter enligt definitionen i artikel 2.1 i direktivet kan bli föremål för kommissionens genomförandeåtgärder. Av denna definition framgår att det finns två typer av energianvändande produkter.

Den ena typen är en produkt som är beroende av tillförd energi i form av antingen elektricitet eller någon annan form av energi som har framställts med användande av fossila bränslen eller förnybara energikällor, för att fungera på det sätt som den är avsedd för.

Det grundläggande kravet är att produkten är beroende av tillförd energi för att fungera på det sätt som den är avsedd för. Dessutom anges de typer av energi det skall vara frågan om. Först nämns elektricitet, oavsett på vilket sätt elektriciteten har framställts. Därefter nämns energi som har framställts med hjälp av fossila bränslen. De vanligaste typerna av fossila bränslen är oljeprodukter men även naturgas hör till denna typ. Slutligen nämns energi som har framställts med hjälp av förnybara energikällor. De vanligaste förnybara energikällorna är vattenkraft, vindkraft och biobränslen. Med de två förstnämnda framställs vanligen bara elektricitet, men biobränslen används också för värmeproduktion i exempelvis fjärrvärmeverk och värmepannor.

Den andra typen av energianvändande produkter är produkter som används för framställning, överföring eller mätning av energi.

De vanligaste produkterna för framställning av energi torde vara kraftverk för produktion av el, värmeverk för produktion av värme och kraftvärmeverk där båda dessa energislag produceras.

De vanligaste produkterna för överföring av energi torde vara elledningar, transformatorer och ställverk, men dit hör även rörledningar för överföring av naturgas, olja, fjärrvärme, etc.

Typiska produkter som används för mätning av energi är el- och värmemätare.

Av direktivets definition av energianvändande produkt framgår att med energianvändande delar avses delar som är beroende av energitillförsel och som är avsedda att ingå i en energianvändande produkt och som släpps ut på marknaden och/eller tas i bruk som enskilda delar för slutanvändare och vilkas miljöprestanda kan bedömas separat.

Exempel på energianvändande delar är motorer, pumpar, fläktar och lampor som är avsedda att ingå i en energianvändande produkt. Det bör uppmärksammas att det endast handlar om sådana delar som släpps ut på marknaden eller tas i bruk som enskilda delar för slutanvändare. Det är nämligen endast sådana delar vars miljöprestanda kan bedömas separat.

3 § Med en representant avses en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom Europeiska gemenskapen och som av en tillverkare fått skriftlig fullmakt att handla på dennes vägnar i fråga

om samtliga eller vissa av förpliktelserna och formaliteterna i denna lag.

Med en importör avses en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom Europeiska gemenskapen och som inom sin näringsverksamhet släpper ut en produkt från tredjeland på gemenskapens marknad.

Paragrafens definitioner är utformade enligt motsvarande definitioner i artiklarna 2.7 respektive 2.8 i direktivet.

Endast den som motsvarar definitionen av representant i *första stycket* är att anse som en representant enligt denna lag.

Skyldigheterna för en importör, som definieras i *andra stycket*, regleras i 10 §.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka typer av produkter och delar som ska omfattas av lagens bestämmelser. Sådana föreskrifter får bara avse produkter och delar som varit föremål för genomförandeåtgärder enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55/EG.

Föreskrifter enligt första stycket får inte avse produkter eller delar som är avsedda att stadigvarande ingå i byggnadsverk och som omfattas av bestämmelserna i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Som har angivits i inledningen till författningskommentaren nämner inte direktivet och därmed inte heller den aktuella lagen någon specifik produkt. När en viss produkt uppfyller vissa förutsättningar kommer kommissionen att anta genomförandeåtgärder beträffande denna produkt.

När dessa genomförandeåtgärder genomförs i svensk rätt kommer regeringen med stöd av bemyndigandet i *första stycket*, att utfärda en förordning med innebörd att produkten i fråga skall omfattas av den aktuella lagens bestämmelser.

Dessutom kommer de mer omfattande och preciserade kraven på produkten som anges i genomförandeåtgärderna att anges i regeringsförordningar och myndighetsföreskrifter med stöd av 5 §.

I *andra stycket* anges en inskränkning av bemyndigandet i första stycket. De föreskrifter som kommer att utfärdas får inte avse produkter som nämns i andra stycket. Dessa produkter kan i och för sig komma att bli föremål för genomförandeåtgärder från kommissionen, men då sådana genomförandeåtgärder skall genomföras i svensk rätt kommer detta att ske helt inom ramen för den omfattande regleringen på detta område, vilken finns i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att miljöaspekter ska integreras i produkt-

designen beträffande energianvändande produkter och energianvändande delar i syfte att förbättra produktens eller delens miljöprestanda under hela dess livscykel.

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om ekodesign beträffande energianvändande produkter och energianvändande delar.

När en sådan produkt eller del varit föremål för genomförandeåtgärder från kommissionen kommer dessa åtgärder att genomföras i svensk rätt genom regeringsförordningar och myndighetsföreskrifter med stöd av bemyndigandet.

Det bör uppmärksammas att inte bara miljöaspekter kopplade till själva produktens utformning utan alla miljöaspekter knutna till en produkt under dess livscykel omfattas av föreskriften. Även miljöaspekter som är knutna till urval och användning av råvaror, tillverkning, emballage, transport och distribution, installation och underhåll, användning och slutligen hantering av uttjänta produkter omfattas av föreskriften. Detta följer av direktivets utformning. I artikel 15.6 anges att kommissionens genomförandeåtgärder beträffande en viss produkt skall innehålla krav på ekodesign i enlighet med bilaga I och/eller bilaga II. De nu nämnda aspekterna nämns i bilaga I, del 1.1.

Krav på dessa aspekter kommer alltså att ingå i kommissionens genomförandeåtgärder och de skall därefter genomföras i svensk rätt med stöd av bemyndigandet i paragrafen.

6 § En energianvändande produkt eller en energianvändande del får släppas ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen endast om den uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 §.

Innan en energianvändande produkt eller en energianvändande del släpps ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen ska tillverkaren eller dennes representant se till att det görs en bedömning av om produkten eller delen överensstämmer med de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § (bedömning av överensstämmelse).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur denna bedömning av överensstämmelse ska gå till.

I *första stycket* anges de grundläggande krav på en produkt eller del som måste vara uppfyllda för att de ska få släppas ut på marknaden eller tas i bruk, nämligen att de uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 §. Dessa föreskrifter kommer att grunda sig på de genomförandeåtgärder som kommissionen antagit beträffande den aktuella produkten.

En produkt anses utsläppt på marknaden när den för första gången görs tillgänglig på gemenskapsmarknaden, dvs. när produkten förs vidare från tillverkningsledet i avsikt att distribueras eller användas inom gemenskapen. Detta gäller oavsett om produkten görs tillgänglig mot betalning eller gratis och oavsett vilken försäljningsmetod som används. Detta framgår av definitionen i artikel 2.4 i direktivet.

En produkt anses inte vara utsläppt på marknaden eller tagen i bruk där när den t.ex. förs vidare till en annan tillverkare för ytterligare insatser, såsom montering, förpackning, bearbetning eller märkning. Produkter som uteslutande exporteras till tredje land anses inte heller bli utsläppta på gemenskapens marknad eller bli tagna i bruk där.

Detsamma gäller produkter som ställs ut i samband med handelsmässor, utställningar, demonstrationsprojekt eller liknande. Denna fråga regleras i 12 §.

Produkter anses ha tagits i bruk då de för första gången används i avsett syfte av en slutanvändare inom gemenskapen. Om en produkt tas i bruk på en arbetsplats, ska arbetsgivaren betraktas som slutanvändare.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 3.1 i direktivet utom såvitt avser kravet på CE-märkning.

I *andra stycket* föreskrivs att tillverkaren eller dennes representant skall se till att det genomförs en ”bedömning av överensstämmelse” beträffande produkten innan produkten släpps ut på marknaden eller tas i bruk. Denna bedömning syftar till att avgöra huruvida produkten uppfyller de relevanta kraven i de föreskrifter som meddelats med stöd av 5 §.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 8.1 i direktivet.

Enligt artikel 8.2 i direktivet ska förfarandena för bedömning av överensstämmelse beträffande en viss produkt anges i kommissionens genomförandeåtgärder avseende denna produkt.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket* kommer regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om dessa förfaranden när kommissionens genomförandeåtgärder beträffande en viss produkt genomförs i svensk rätt.

Genom bemyndigandet i tredje stycket genomförs artikel 8.2 första, tredje och fjärde styckena samt artikel 8.4.

Frågan om bedömning av överensstämmelse har behandlats i avsnitt 4.3.

7 § Innan en energianvändande produkt eller en energianvändande del släpps ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen ska

a) en försäkran utfärdas av produktens eller delens tillverkare eller dennes representant om att produkten eller delen överensstämmer med de krav som anges i de föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § (försäkran om överensstämmelse), och

b) produkten eller delen förses med CE-märkning.

Tillverkaren eller dennes representant svarar för att produkten eller delen uppfyller kraven enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om de upplysningar som ska lämnas i en försäkran om överensstämmelse.

I paragrafen anges ytterligare krav, utöver de som anges i 6 §, för att en produkt eller del ska få släppas ut på marknaden eller tas i bruk.

I *första stycket* uppställs det ytterligare krav i två punkter för att produkten ska få släppas ut på marknaden eller tas i bruk.

I punkten a anges att en försäkran om att produkten överensstämmer med de för produkten uppställda kraven måste ha utfärdats.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 5.1 i direktivet såvitt avser försäkran om överensstämmelse.

I punkten b anges att produkten ska vara CE-märkt.

Närmare bestämmelser om CE-märkning finns i lagen (1992:1534) om CE-märkning.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 3.1 i direktivet såvitt avser CE-märkning och artikel 5.1 i direktivet såvitt avser CE-märkning.

I *andra stycket* anges att tillverkaren eller dennes representant har ansvaret för att produkten eller delen uppfyller kraven i första stycket.

Med stöd av bemyndigandet i *tredje stycket* kommer närmare föreskrifter om utformningen av en försäkran enligt första stycket punkten a att meddelas i regeringsförfordningar och myndighetsföreskrifter.

Genom dessa bestämmelser genomförs artikel 5.3 och 5.5 i direktivet.

8 § En energianvändande produkt eller del får CE-märkas endast om den uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om CE-märkning av energianvändande produkter och delar.

För CE-märkning gäller vidare bestämmelserna i lagen (1992:1534) om CE-märkning.

I *första stycket* slås det fast att CE-märkning av energianvändande produkter eller delar endast får ske om de uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

I *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om denna CE-märkning. Dessa föreskrifter kan till exempel ange var på en produkt denna CE-märkning ska anbringas.

I *tredje stycket* hänvisas till lagen (1992:1534) om CE-märkning, som kompletterar den aktuella lagen, genom att innehålla föreskrifter om CE-märkningens utformning, rättelse vid felaktig märkning, förbud mot förväxlingsbara märken och ansvar.

9 § En försäkran om överensstämmelse och den dokumentation som legat till grund för bedömningen av överensstämmelse ska finnas tillgänglig hos tillverkaren eller dennes representant tills tio år har förflutit sedan den sista energianvändande produkten tillverkades.

På begäran av en tillsynsmyndighet ska tillverkaren eller dennes representant ställa dokumentationen enligt första stycket till myndighetens förfogande inom tio dagar från det att begäran till mottagits av tillverkaren eller dennes representant. Denna skyldighet gäller gentemot alla tillsynsmyndigheter i Europeiska unionens medlemsstater.

Paragrafen utgjorde i lagrådsremissen 14 § andra och tredje styckena.

I *första stycket*, som har fått sin placering i lagen i enlighet med *Lagrådets* förslag, ges bestämmelser om arkivering av dels den dokumentation som legat till grund för bedömningen av överensstämmelse, dels tillverkarens eller representantens försäkran om överensstämmelse.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 8.3 första stycket i direktivet.

I *andra stycket* regleras tillverkarens och representantens skyldighet att hålla denna dokumentation tillgänglig för tillsynsmyndigheter. Denna skyldighet gäller gentemot alla tillsynsmyndigheter i Europeiska unionens medlemsstater.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 8.3 andra stycket i direktivet.

Lagrådet har här ifrågasatt om inte utländska tillsynsmyndigheters behov av att få tillgång till dokumentation som finns här i landet bör tillgodoses genom medverkan av en svensk tillsynsmyndighet.

Regeringen är dock tveksam till om detta är förenligt med direktivets bestämmelser. I dessa görs ingen åtskillnad mellan inhemska och utländska tillsynsmyndigheter och tidsfristen kan knappast iakttas om en utländsk tillsynsmyndighet ska gå via sin svenska motsvarighet. En utländsk myndighets rättigheter inskränker sig dessutom bara till att begära ut dokumentationen.

Regeringen avstår därför från att genomföra den förändring som *Lagrådet* har antytt. Ingenting hindrar däremot att en utländsk tillsynsmyndighet kontaktar sin svenska motsvarighet.

Den eller de svenska tillsynsmyndigheterna, som enligt 13 § utses av regeringen, har i detta sammanhang de befogenheter som följer av 14 §. Detta innebär att myndigheten kan förelägga tillverkaren eller dennes representant, eventuellt vid vite, att ställa dokumentationen till myndighetens förfogande.

Det ligger i sakens natur att utländska tillsynsmyndigheter inte har dessa befogenheter. Om en tillverkare eller dennes representant vägrar att lämna ut den begärda dokumentationen till en utländsk tillsynsmyndighet får denna därför vända sig till sin svenska motsvarighet med begäran om assistans.

10 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en tillverkare av en energianvändande produkt eller del eller dennes representant ska, på det sätt som denne anser lämpligt, se till att konsumenter får

a) den information som är nödvändig för att kunna använda produkten eller delen energieffektivt och med låg miljöpåverkan, och

b) information om dels alla miljöaspekter som är knutna till produkten eller delen under dess livscykel, dels fördelarna med ekodesign, om så krävs i den relevanta genomförandeåtgärden.

Paragrafen, som motsvarar 9 § i lagrådsremissen, har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Genom paragrafen införs en skyldighet för tillverkare av energi-användande produkter eller delar eller dennes representant att se till att konsumenter får den information som framgår av paragrafen. Tillverkaren får själv välja på vilket sätt sådan information ska lämnas.

Skyldigheten i punkten b kommer bara att införas om så krävs i den relevanta genomförandeåtgärden. Endast då kommer alltså regeringen eller en myndighet att meddela sådana föreskrifter.

Genom paragrafen genomförs artikel 14 i direktivet.

11 § Om tillverkaren inte är etablerad inom Europeiska gemenskapen och inte har någon representant inom gemenskapen svarar en energianvändande produkts eller energianvändande dels importör för de skyldigheter som enligt denna lag åvilar tillverkaren eller dennes representant.

Om det i ett fall som anges i första stycket saknas importör åvilar dessa skyldigheter varje fysisk eller juridisk person som släpper ut en energianvändande produkt eller del på gemenskapens marknad eller tar den i bruk inom gemenskapen.

Paragrafen motsvarar 10 § i lagrådsremissen.

Enligt *första stycket* svarar importören av en energianvändande produkt eller del för skyldigheterna enligt denna lag i den situation som beskrivs i stycket. Det bör uppmärksammas att med importör avses endast den som motsvarar definitionen av importör i 3 § andra stycket.

Om det i ett sådant fall även saknas importör av produkten eller delen svarar den som släpper ut produkten på marknaden eller tar den i bruk för skyldigheterna. Detta framgår av *andra stycket*.

Genom bestämmelsen i första stycket genomförs artikel 4 och genom bestämmelserna i andra stycket genomförs artikel 2.6 i direktivet.

12 § Energianvändande produkter eller delar får demonstreras på handelsmässor, utställningar, demonstrationer och liknande även om kraven i 5–8 och 10 §§, i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5, 6, 8 och 10 §§ och i verkställighetsföreskrifter enligt 7 § inte har uppfyllts. Detta gäller dock bara under förutsättning att det synligt anges att produkten eller delen inte kommer att släppas ut på gemenskapens marknad eller tas i bruk inom gemenskapen förrän kraven har uppfyllts.

Genom paragrafen, som motsvarar 11 § i lagrådsremissen, genomförs artikel 6.3 i direktivet.

13 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska se till att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detta gäller dock bara i den utsträckning som det inte finns relevanta bestämmelser om tillsyn i någon annan författning.

Paragrafen, som motsvarar 12 § i lagrådsremissen, har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I paragrafen lämnas ett bemyndigande till regeringen att meddela föreskrifter om den eller de myndigheter som skall utöva tillsyn. Därmed genomförs inledningen av artikel 3.2 i direktivet.

Bestämmelsen gäller dock bara i den utsträckning som det inte finns relevanta bestämmelser om tillsyn i någon annan författning.

Tillsynsbestämmelser i annan lagstiftning kan bli aktuella vad gäller en energianvändande produkts miljöpåverkan medan tillsynsbestämmelser i annan lagstiftning om energieffektivitet knappast torde bli aktuella.

Andra tillsynsbestämmelser som kan vara tillämpliga är framför allt bestämmelserna i miljöbalken och i föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken. I förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken finns en omfattande reglering om tillsyn på miljöområdet. De bestämmelser som kan bli aktuella är de som reglerar operativ tillsyn medan bestämmelser om tillsynsvägledning inte torde bli aktuella i det här sammanhanget.

Bestämmelser om operativ tillsyn finns främst i 4 § förordningen om tillsyn enligt miljöbalken och i bilagan till förordningen.

Tillverkningen av en produkt kan möjligen vara att betrakta som miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. miljöbalken. I den delen utövas då tillsynen i vissa fall av kommunen enligt 4 § förordningen om tillsyn enligt miljöbalken och i vissa fall av länsstyrelsen enligt bilagan till förordningen.

Andra bestämmelser som möjligen kan bli aktuella i detta sammanhang är bestämmelserna i 14 kap. miljöbalken om kemiska produkter och biotekniska organismer och i 15 kap. miljöbalken om avfall och producentansvar.

14 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

Genom paragrafen, som motsvarar 13 § i lagrådsremissen, ges tillsynsmyndigheten möjlighet att meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen ska följas. Sådana förelägganden eller förbud får förenas med vite.

Om en produkt som är CE-märkt inte uppfyller kraven enligt 6 § första stycket, dvs. den uppfyller inte de krav som anges i de föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 §, kan tillsynsmyndigheten förelägga tillverkaren att vidta rättelse. Detta innebär att tillverkaren skall se till att produkten bringas i överensstämmelse med nämnda krav. Om överträdelsen är allvarlig kan tillsynsmyndigheten meddela förbud mot att produkten släpps ut på marknaden innan rättelse skett. Ett sådant förbud kan också kombineras med ett föreläggande att de felaktiga produkterna dras tillbaka från marknaden.

Det nu sagda gäller också vid brott mot bestämmelserna i 7 §.

Bestämmelser om rättelse finns också i 5 a § lagen (1992:1534) om CE-märkning.

Genom paragrafen genomförs artikel 7.1 i direktivet.

15 § Ett föreläggande enligt 14 § får avse att en tillverkare, dennes representant eller den person som avses i 11 § ska tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande gäller omedelbart.

Paragrafen, som motsvarar 14 § första stycket i lagrådsremissen, har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

De befogenheter som tillsynsmyndigheten utrustas med i i paragrafen är de medel som behövs för att myndigheten ska kunna utföra sin tillsynsverksamhet på ett tillfredsställande sätt. Även om tillsynsmyndigheten har rätt att utfärda ett föreläggande är det ingenting som hindrar att myndigheten tar kontakt med tillverkaren under hand och kommer överens om utlämnande av handlingar, varuprover etc. Endast om myndigheten förvägras detta blir det nödvändigt med ett föreläggande.

Tillsynsmyndighetens beslut får överklagas enligt 18 §. Det är dock angeläget att beslutet blir gällande utan alltför stor tidsutdräkt. Därför föreskrivs att beslutet gäller omedelbart, dvs. utan hinder av att det inte vunnit laga kraft. Om beslutet överklagas har domstolen möjlighet att meddela inhibition enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Med stöd av 14 § kan ett föreläggande förenas med vite.

I lagrådsremissen innehöll paragrafen dels ett andra stycke, som på förslag av *Lagrådet*, har förts till en ny 9 §, dels ett tredje stycke som har förts till den nya 9 § som ett andra stycke.

16 § För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som tillsynen avser, dock inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna det biträde som behövs för tillsynen.

Paragrafen, som motsvarar 15 § i lagrådsremissen, har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Genom paragrafen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen. Av integritetsskäl får rätten till tillträde inte omfatta bostäder.

Om tillträde vägras, kan myndigheten ta hjälp av polismyndigheten.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en tillverkare av energianvändande produkter och delar eller dennes representant att ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prov. Sådana föreskrifter får dock bara avse fall då produkten eller delen visat sig inte uppfylla de krav som gäller enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Genom paragrafen, som motsvarar 16 § i lagrådsremissen, bemyndigas regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skyldighet för tillverkare att betala de kostnader som uppkommer vid tillsynsmyndighetens provtagning och undersökning av prov.

Bemyndigandet är dock inskränkt till att endast avse de fall då produkten eller delen visat sig inte uppfylla de krav som gäller enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen.

18 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt 14 och 15 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. Ett föreläggande angående en tillverkarens eller dennes representants skyldigheter enligt 9 § andra stycket får dock inte överklagas.

Paragrafen, som motsvarar 17 § i lagrådsremissen, har utformats i huvudsak i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I paragrafen regleras överklagande. Bestämmelsen innebär att beslut som meddelas av tillsynsmyndigheten enligt 14 och 15 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett undantag från möjligheten att överklaga finns dock, nämligen vad gäller förelägganden angående skyldigheten enligt 9 § andra stycket att ställa viss dokumentation till tillsynsmyndigheters förfogande. Den skyldigheten är absolut och skall dessutom fullgöras inom tio dagar, varför sådana förelägganden inte bör få överklagas.

Då kommissionens genomförandeåtgärder genomförs i svensk rätt sker det i regeringsförfordningar och myndighetsföreskrifter. Det kommer i dessa föreskrifter sannolikt att finnas olika bestämmelser som tillverkaren skall iaktta. Med stöd av 14 § har då tillsynsmyndigheten möjlighet att meddela de förelägganden och förbud som behövs för att trygga efterlevnaden av dessa bestämmelser. Det går i dag inte att avgöra om dessa bestämmelser kommer att vara av den karaktären att tillsynsmyndighetens förelägganden och förbud bör kunna överklagas eller ej.

Därför ges i lagen inga bestämmelser om överklagande av dessa beslut. Enligt 22 a § förvaltningslagen (1986:223) får dock beslut av denna typ överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Då kommissionens genomförandeåtgärder genomförs i svensk rätt kan dock regeringen komma att meddela undantag från denna bestämmelse. Dessa undantag kan gå ut på att vissa typer av beslut inte får överklagas eller att de får överklagas till någon annan instans än allmän förvaltningsdomstol.

8.2 Förslaget till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

Härigenom föreskrivs att lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande elektriska kylskåp och frysar som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

Lagen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

De bestämmelser i lagen som alltså är relevanta kommer att föras över till förordningar eller myndighetsföreskrifter.

8.3 Förslaget till lag om upphävande av lagen
(2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande förkopplingsdon till lysrör som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

Lagen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

De bestämmelser i lagen som alltså är relevanta kommer att föras över till förordningar eller myndighetsföreskrifter.

Bilaga 1 finns endast i den tryckta upplagan.

Förslag till lag om ekodesign

Lagens syfte

1 § Lagens syfte är att främja en effektiv energianvändning och en låg miljöpåverkan av energianvändande produkter.

Lagens tillämpningsområde

2 § Lagen skall tillämpas på

1. energianvändande produkter som
 - a) är beroende av tillförd energi för att fungera på de sätt som de är avsedda för, eller
 - b) används för framställning, överföring eller mätning av energi, och
2. energianvändande delar som är avsedda att ingå i sådana energianvändande produkter som avses i 1 och som, i fråga om energianvändning och miljöpåverkan, kan bedömas enskilt i förhållande till de energianvändande produkterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilka typer av energianvändande produkter och delar som skall omfattas av lagens bestämmelser.

3 § Lagen skall inte tillämpas på följande energianvändande produkter eller delar.

1. Transportmedel för personer eller varor eller energianvändande delar av sådana transportmedel, om delarna typiskt sett bara är avsedda att ingå i transportmedlen.

2. Energianvändande produkter eller delar som är avsedda att stadigvarande ingå i byggnadsverk och som omfattas av bestämmelserna i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. och de föreskrifter som meddelats med stöd av den lagen.

Utformning

4 § En energianvändande produkt eller del skall vara så utformad att dess energianvändning är effektiv och dess miljöpåverkan är låg.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om sådan energianvändning och miljöpåverkan.

Tillverkares och importörers ansvar

5 § En energianvändande produkt eller del får släppas ut på marknaden eller tas i bruk endast om den uppfyller de krav som ställs i 4 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag och

1. det gjorts en bedömning av om produkten eller delen överensstämmer med de krav som ställs i 4 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag (bedömning av överensstämmelse),
2. det utfärdats en försäkran om att produkten eller delen överensstämmer med sådana krav (försäkran om överensstämmelse), och
3. produkten eller delen är CE-märkt.

Den som tillverkar eller importerar en energianvändande produkt eller del skall svara för att den uppfyller kraven enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om bedömningen av överensstämmelse och de upplysningar som skall lämnas i en försäkran om överensstämmelse.

6 § En energianvändande produkt eller del får CE-märkas endast om de uppfyller de krav som ställs i 4 § eller i föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om CE-märkning av energianvändande produkter och delar.

För CE-märkning gäller vidare bestämmelserna i lagen (1992:1534) om CE-märkning.

Informationsskyldighet

7 § En tillverkare eller importör av en energianvändande produkt eller del skall, på det sätt som denne anser lämpligt, se till att konsumenter får den information som är nödvändig för att kunna använda produkten eller delen energieffektivt och med låg miljöpåverkan.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om sådan information.

Tillsyn

8 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) skall se till att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

9 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall följas. Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

10 § En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover eller liknande som behövs för tillsynen.

En försäkran om överensstämmelse och den dokumentation som legat till grund för bedömningen av överensstämmelse skall finnas tillgänglig hos tillverkaren eller importören under tio år från det att tillverkningen eller importen av en energianvändande produkt eller del har upphört.

11 § För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att på begäran få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder. Om tillsynsmyndigheten inte ges tillträde när myndigheten har rätt till det får kronofogdemyndigheten, efter till-

synsmyndighetens ansökan, besluta om särskild handräckning. Bestämmelser om sådan handräckning finns i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Prop. 2007/08:36
Bilaga 2

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för tillverkare och importörer av energianvändande produkter och delar att ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prov.

Överklagande

13 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag eller enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

Förslag till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

Härigenom föreskrivs att lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar skall upphöra att gälla vid utgången av år 2007.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör skall upphöra att gälla vid utgången av år 2007.

Förteckning över remissinstanserna

Följande 50 remissinstanser har erbjudits att yttra sig över Ds 2007:15 En lag om ekodesign. Remissinstanser inom parentes har inte yttrat sig.

Kammarrätten i Jönköping, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, (Sveriges Standardiseringsråd), Kommerskollegium, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, (Chalmers tekniska högskola), Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Boverket, Konkurrensverket, Verket för innovationssystem, Verket för näringslivsutveckling, Affärsverket Svenska kraftnät, Elsäkerhetsverket, Statens energimyndighet, Marknadsdomstolen, Konsumentverket, SIS Miljömärkning AB, Sveriges kommuner och landsting, (Svenska Naturskyddsföreningen), Svensk Handel, (Svenskt Näringsliv), Företagarna, (Lantbrukarnas Riksförbund), Svensk Energi, Svensk Fjärrvärme, (Skogsindustrierna), Näringslivets Regelnämnd, (Bilsweden), (Byggsektorns Kretsloppsråd), (Elkretsen), (Företagarförbundet), (Industrins Byggmaterialgrupp), IT-företagen, (IVL Svenska Miljöinstitutet AB), Näringspunkten, (Skogen och Kemin Gruvorna och Stålet), (Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond), (Svenska Elektriska Kommissionen), (Svenska Elektronikförbundet), Svenska Gasföreningen, (Sveriges Konsumenter), Swedish Standards Institute, (TCO Development), Teknikföretagen, (Återvinningsindustrierna), (Electrolux AB), (Ericsson AB), (Tetra Pak AB).

Yttranden har även inkommit från följande instanser. Elektriska Hushållsapparat Leverantörer, Elektronikindustriföreningen.

Förslag till lag om ekodesign

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte

1 § Lagens syfte är att främja en effektiv energianvändning och en låg miljöpåverkan av energianvändande produkter och energianvändande delar av sådana produkter.

Detta ska åstadkommas genom att miljöaspekter integreras i produktdesignen i syfte att förbättra produktens eller delens miljöprestanda under hela dess livscykel (ekodesign).

Definitioner

2 § Med en energianvändande produkt och en energianvändande del avses en produkt respektive en del som omfattas av en föreskrift enligt 4 § första stycket.

3 § Med en representant avses en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom Europeiska gemenskapen och som av en tillverkare fått fullmakt att handla på dennes vägnar i fråga om samtliga eller vissa av förpliktelserna och formaliteterna i denna lag.

Med en importör avses en fysisk eller juridisk person som är etablerad inom Europeiska gemenskapen och som inom sin näringsverksamhet släpper ut en produkt från tredjeland på gemenskapens marknad.

Lagens omfattning

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka typer av produkter och delar som ska omfattas av lagens bestämmelser. Sådana föreskrifter får bara avse produkter och delar som varit föremål för genomförandeåtgärder enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/32/EG av den 6 juli 2005 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energianvändande produkter och om ändring av rådets direktiv 92/42/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 96/57/EG och 2000/55/EG.

Föreskrifter enligt första stycket får inte avse produkter eller delar som är avsedda att stadigvarande ingå i byggnadsverk och som omfattas av bestämmelserna i lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk, m.m. och de föreskrifter som har meddelats med stöd av den lagen.

Utformning av produkter

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att miljöaspekter ska integreras i produkt-designen beträffande energianvändande produkter och energianvändande delar i syfte att förbättra produktens eller delens miljöprestanda under hela dess livscykel.

Tillverkares ansvar

6 § En energianvändande produkt eller en energianvändande del får släppas ut på marknaden eller tas i bruk endast om den uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 §.

Innan en energianvändande produkt eller en energianvändande del släpps ut på marknaden eller tas i bruk ska tillverkaren eller dennes representant se till att det görs en bedömning av om produkten eller delen överensstämmer med de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § (bedömning av överensstämmelse).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur denna bedömning av överensstämmelse ska gå till.

7 § Innan en energianvändande produkt eller en energianvändande del släpps ut på marknaden eller tas i bruk ska

a) en försäkran utfärdas av produktens eller delens tillverkare eller dennes representant om att produkten eller delen överensstämmer med de krav som anges i de föreskrifter som meddelats med stöd av 5 § (försäkran om överensstämmelse), och

b) produkten eller delen förses med CE-märkning.

Tillverkaren eller dennes representant svarar för att produkten eller delen uppfyller kraven enligt första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om de upplysningar som ska lämnas i en försäkran om överensstämmelse.

8 § En energianvändande produkt eller del får CE-märkas endast om den uppfyller de krav som ställs i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om CE-märkning av energianvändande produkter och delar.

För CE-märkning gäller vidare bestämmelserna i lagen (1992:1534) om CE-märkning.

Informationsskyldighet

9 § Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en tillverkare av en energianvändande produkt eller del eller dennes representant ska, på det sätt som denne anser lämpligt, se till att konsumenter får

a) den information som är nödvändig för att kunna använda produkten eller delen energieffektivt och med låg miljöpåverkan, och

b) information om dels alla miljöaspekter som är knutna till produkten eller delen under dess livscykel, dels fördelarna med ekodesign.

Prop. 2007/08:36
Bilaga 4

Importörers ansvar

10 § Om tillverkaren inte är etablerad inom Europeiska gemenskapen och inte har någon representant inom gemenskapen svarar en energi-användande produkts eller dels importör för de skyldigheter som enligt denna lag åvilar tillverkaren eller dennes representant.

Om det i ett fall som anges i första stycket saknas importör åvilar dessa skyldigheter varje fysisk eller juridisk person som släpper ut en energi-användande produkt eller del på gemenskapens marknad eller tar den i bruk där.

Demonstration på mässor och liknande

11 § Energianvändande produkter eller delar får demonstreras på handelsmässor, utställningar, demonstrationer och liknande även om kraven i 5–9 §§, i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5, 6, 8 och 9 §§ och i verkställighetsföreskrifter enligt 7 § inte har uppfyllts. Detta gäller dock bara under förutsättning att det synligt anges att produkten eller delen inte kommer att släppas ut på marknaden eller tas i bruk förrän kraven har uppfyllts.

Tillsyn

12 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska se till att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detta gäller dock bara i den utsträckning som förhållanden knutna till en energianvändande produkt eller del inte omfattas av bestämmelserna om tillsyn i annan lagstiftning eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av annan lagstiftning.

13 § En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Ett föreläggande eller förbud får förenas med vite.

14 § En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover eller liknande som behövs för tillsynen. Ett sådant beslut gäller omedelbart.

En försäkran om överensstämmelse och den dokumentation som legat till grund för bedömningen av överensstämmelse ska finnas tillgänglig hos tillverkaren eller dennes representant tills tio år har förflutit sedan den sista energianvändande produkten tillverkades.

Tillverkaren eller dennes representant ska ställa dokumentationen enligt andra stycket till en tillsynsmyndighets förfogande inom tio dagar från det en begäran om detta mottagits av tillverkaren eller dennes

representant. Denna skyldighet gäller gentemot alla tillsynsmyndigheter i Europeiska unionens medlemsstater.

Prop. 2007/08:36
Bilaga 4

15 § För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att på begäran få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder. Om tillsynsmyndigheten inte ges tillträde får Kronofogdemyndigheten, efter tillsynsmyndighetens ansökan, besluta om särskild handräckning. Bestämmelser om sådan handräckning finns i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Kostnader för provtagning

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en tillverkare av energi-användande produkter och delar eller dennes representant att ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prov. Sådana föreskrifter får dock bara avse fall då produkten eller delen visat sig inte uppfylla de krav som gäller enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Överklagande

17 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av beslut enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

Förslag till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

Härigenom föreskrivs att lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar skall upphöra att gälla vid utgången av mars 2008.

Förslag till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör skall upphöra att gälla vid utgången av mars 2008.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2007-10-11

Närvarande: f.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och regeringsrådet Nils Dexe.

Genomförande av ekodesigndirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 4 oktober 2007 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ekodesign,
2. lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar,
3. lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Bengt Agartz.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Förslaget till lag om ekodesign

Som framgår av framställningen nedan under 15 § förordar Lagrådet att ett stycke i paragrafen bryts ut till en ny paragraf som betecknas 9 §. Numreringen av de efterföljande paragraferna ska justeras i enlighet härmed. Lagrådet använder sig av denna justerade numrering i sitt yttrande.

10 §

I paragrafen, som har en motsvarighet i artikel 14 i direktivet, finns bestämmelser om skyldigheten att lämna konsumentinformation. I artikelns andra strecksats men inte i paragrafen föreskrivs att konsumenterna av energianvändande produkter ska få information om produktens ekologiska profil och fördelarna med ekodesign, om genomförandeåtgärderna kräver det. Inskränkningen av informationskyldigheten bör föras in i punkt b i paragrafen, som bör ges följande lydelse:

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en tillverkare av en energianvändande produkt eller del eller dennes representant ska, på det sätt som denne anser lämpligt, se till att konsumenterna får

- a) den information som är nödvändig för att kunna använda produkten eller delen energieffektivt och med låg miljöpåverkan, och

b) information om dels alla miljöaspekter som är knutna till produkten eller delen under dess livscykel, dels fördelarna med ekodesign, om så krävs i den relevanta genomförandeåtgärden.

Prop. 2007/08:36
Bilaga 5

13 §

Av paragrafens andra mening framgår att bestämmelserna i lagen och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen är subsidiära i förhållande till andra tillämpliga bestämmelser.

Enligt Lagrådets mening kan meningen utformas något enklare och paragrafen kan förslagsvis ges följande lydelse:

Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten) ska se till att denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs. Detta gäller dock bara i den utsträckning som det inte finns relevanta bestämmelser om tillsyn i någon annan författning.

15 §

Enligt den föreslagna lagtexten i första stycket första meningen i paragrafen har en tillsynsmyndighet rätt att på begäran få de upplysningar, handlingar, varuprover eller liknande som behövs för tillsynen. Enligt andra meningen gäller ett sådant beslut omedelbart.

Författningskommentaren till bestämmelserna tyder på att avsikten är att tillsynsmyndigheten ska kunna meddela föreläggande i fall som avses i första stycket, t.ex. om att handlingar ska tillhandahållas, och att ett sådant föreläggande ska kunna förenas med vite enligt 14 §. Att bestämmelserna ges denna innebörd synes också bättre motsvara vad som förutsätts enligt direktivet. Detta bör komma till klart uttryck i lagtexten.

Enligt Lagrådets mening bör det i bestämmelserna vidare finnas en avgränsning av tillämpningsområdet så att de bara kan göras gällande i förhållande till de personer som svarar för att energianvändande produkter och delar uppfyller de krav som kan ställas enligt lagen.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att första stycket ges följande lydelse:

Ett föreläggande enligt 14 § får avse att en tillverkare, dennes representant eller den person som avses i 11 § ska tillhandahålla de upplysningar, handlingar, varuprover och liknande som behövs för tillsynen. Ett sådant föreläggande gäller omedelbart.

Andra stycket innehåller en bestämmelse som innebär att en tillverkare eller dennes representant ska bevaka visst material under en bestämd tid. Bestämmelsen riktar sig direkt till tillverkaren eller dennes representant och bör i stället placeras under rubriken Tillverkares ansvar och där bilda en egen paragraf, lämpligen som 9 § sist under rubriken.

Bestämmelserna i paragrafens sista stycke innehåller en skyldighet för en tillverkare eller dennes representant att inom tio dagar ställa dokumentation till förfogande gentemot både en svensk tillsynsmyndighet och tillsynsmyndigheter i andra stater inom EU. Till den del skyldigheten gäller i förhållande till en svensk tillsynsmyndighet förefaller regleringen närmast överflödigt med hänsyn till de befogenheter som en sådan myndighet avses få genom 14 § och 15 § första stycket. Bestämmelserna torde därmed främst ta sikte på utländska tillsynsmyndigheters behov av att få ta del av dokumentation. Någon bestämmelse om rätt för sådana utländska myndigheter att verka i Sverige har emellertid inte föreslagits och torde inte heller vara avsett. Det kan därför ifrågasättas om inte dessa myndigheters behov av att få tillgång till dokumentation som finns här i landet bör tillgodoses genom medverkan av en svensk tillsynsmyndighet. Denna fråga bör övervägas ytterligare vid den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

16 §

I paragrafen ges tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder. På begäran av tillsynsmyndigheten får Kronofogdemyndigheten besluta om särskild handräckning.

Tillsynsmyndighetens tillträdesrätt bör uttryckligen begränsas till sådana områden m.m. som har anknytning till en verksamhet som tillsynen avser, jfr 20 § första stycket 2 livsmedelslagen (2006:804). Vidare bör enligt modell från samma lag, se 27 §, jfr också 12 kap. 5 § fjärde stycket ellagen (1997:857) och 26 § tredje stycket produkt-säkerhetslagen (2004:451), polismyndigheten lämna det biträde som behövs vid tillsynen.

Paragrafen kan förslagsvis ges följande utformning:

För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som tillsynen avser, dock inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna det biträde som behövs vid tillsynen.

18 §

En tillsynsmyndighets åtgärder enligt 16 § i syfte att få tillträde till områden m.m. avses inte kunna bli föremål för överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Första stycket i första meningen i paragrafen bör därför förtydligas så att det framgår att de beslut av tillsynsmyndigheten som avses i bestämmelsen är beslut enligt 14 och 15 §§.

I andra stycket bör klargöras att regleringen gäller beslut som fattas av en tillsynsmyndighet.

På grund av det anförda förordar Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Tillsynsmyndighetens beslut enligt 14 och 15 §§ får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av beslut som fattas av en tillsynsmyndighet enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av denna lag.

Prop. 2007/08:36

Bilaga 5

Förslaget till lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar

Enligt vad som anges i lagrådsremissen är avsikten att bestämmelser om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar ska tas in i förordning eller myndighetsföreskrifter. Även om sådana nya bestämmelser kommer att överensstämma med bestämmelserna i den upphävda lagen bör säkerställas att produkter som vid upphävandet av lagen redan har släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen inte omfattas av den nya regleringen.

Med anledning av det som nu sagts bör ikraftträdandebestämmelserna ges följande lydelse:

Härigenom föreskrivs att lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande elektriska kylskåp och frysar som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

Förslaget till lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör

I likhet med vad Lagrådet förordat beträffande det närmast föregående lagförslaget bör ikraftträdandebestämmelserna ges följande lydelse:

Härigenom föreskrivs att lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör ska upphöra att gälla vid utgången av mars 2008. Den upphävda lagen ska fortfarande tillämpas beträffande förkopplingsdon till lysrör som släppts ut på gemenskapens marknad eller tagits i bruk inom gemenskapen före ikraftträdandet.

Övriga frågor

Lagrådet lämnar förslagen i övrigt utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 1 november 2007.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Husmark Pehrsson, Larsson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Borg, Malmström, Sabuni, Billström, Adelson Liljeroth.

Föredragande: statsrådet Carlgren.

Regeringen beslutar proposition 2007/08:36 Genomförande av ekodesigndirektivet.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lag om ekodesign	4–8, 10 och 17 §§	32005L0032
Lag om upphävande av lagen (1997:867) om energieffektivitetskrav för elektriska kylskåp och frysar	2, 4, 5 och 10 §§	
Lag om upphävande av lagen (2001:1253) om energieffektivitetskrav för förkopplingsdon till lysrör	3, 5, 6 och 11 §§	
